



De adviesaanvraag van de gemeente.



Adviesraad Sociaal Domein Secretariaat

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Verzenddatum 29 oktober 2015
Ons kenmerk U15.16105
Uw brief van

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie

[Redacted]

Telefoon
14 010

E-mail
info@lansingerland.nl

Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Advisering notitie Asielgerechtigden in
Lansingerland**

Geachte heer Steenkamp,

De gemeente Lansingerland heeft te maken met een verhoogde taakstelling voor het huisvesten en integreren van asielgerechtigden. Om de verhoogde taakstelling op te vangen hebben wij ons beleid aangescherpt.

Verzoek om advies

In de bijlage vindt u de notitie 'Asielgerechtigden in Lansingerland'. Ik vraag u om te adviseren over de lokale uitgangspunten in de notitie en de maatregelen die de gemeente wil nemen voor het huisvesten, inburgeren, participeren en onderwijzen van asielgerechtigden.

Gezien de grote druk op dit dossier, verzoek ik u om uw advies uiterlijk 17 november uit te brengen. Ik realiseer mij dat we daarmee afwijken van de gemaakte afspraken. Ik vraag uw begrip hiervoor.

Voor eventuele vragen kunt u contact opnemen met [Redacted] of [Redacted] k wens u succes bij het uitbrengen van uw advies.

Met een vriendelijke groet,
gemeente Lansingerland

[Redacted]
hoofd afdeling Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling

Bijlage(n): T15.15136 - Notitie Asielgerechtigden in Lansingerland

Asielgerechtigden in Lansingerland

Visie en uitvoeringsplan voor huisvesting,
inburgeren, participeren en onderwijs

concept

Auteur: Esther Boonstra

Afdeling: Team Maatschappelijke Ontwikkeling & Participatie

Versienummer: 2.0

Datum: 27 oktober 2015

Corsanummer: T15.15136

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel van de notitie	4
1.3	Begrippenkader en proces opvang	4
1.3.1	Begrippenkader	4
1.3.2	Proces opvang asielzoekers	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Managementsamenvatting	7
3	Wettelijke verplichtingen en lokale uitgangspunten	9
3.1	Wetten.....	9
3.1.1	Huisvestingswet 2014	9
3.1.2	Toezicht op Huisvestingswet 2014	9
3.1.3	Overige wetten en verplichtingen	10
3.2	Lokale uitgangspunten bij uitvoering wettelijke verplichtingen	11
3.3	Wat is onze opdracht.....	12
3.4	Profiel van de (huidige) asielgerechtigde	12
4	Wonen in Lansingerland.....	13
4.1	Inleiding	13
4.1.1	Proces huisvesting asielgerechtigden.....	13
4.2	Aandachtspunten rondom de huisvesting	14
4.3	Doel en resultaat	14
4.4	Plan van aanpak.....	14
5	Participeren en inburgeren in Lansingerland	15
5.1	Inleiding	15
5.2	Aandachtspunten rondom participeren en inburgeren.....	15
5.2.1	Inkomen/basis op orde	15
5.2.2	Participatie	16
5.2.3	Inburgeren en leren van de taal.....	16
5.2.4	Hulp en ondersteuning.....	17
5.3	Doel en resultaat	17
5.4	Plan van aanpak.....	18
5.4.1	Inkomen/ basis op orde.....	18
5.4.2	Participatie	19
5.4.3	Inburgeren en leren van de taal.....	20
5.4.4	Hulp en ondersteuning.....	20
6	Naar school gaan in Lansingerland	22
6.1	Inleiding	22
6.2	Aandachtspunten rondom onderwijs.....	22
6.3	Doel en resultaat	22
6.4	Plan van aanpak.....	23
7	Financiën	25
7.1	Wonen in Lansingerland	25
7.2	Inburgeren en participeren in Lansingerland	25
7.3	Naar school gaan in Lansingerland	26
8	Communicatie en omgeving	28
8.1	Algemene boodschap.....	28
8.2	Extern en intern draagvlak	28
8.3	Omgevingsanalyse	28
8.4	Communicatie	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

We zien en lezen inmiddels dagelijks over de wereldwijde vluchtelingenstroom. De impact hiervan blijft niet beperkt tot het zuiden van Europa. Deze mensen vinden hun weg naar ons land en vragen ook hier asiel aan. Na de eerste opvang door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en het doorlopen van de asielprocedure, ontvangen bijna alle mensen uit oorlogsgebieden een verblijfsvergunning voor vijf jaar. Vervolgens verspreidt het COA de asielgerechtigden, de mensen met een asielvergunning, over alle gemeenten in Nederland.

De impact van de wereldwijde vluchtelingenstroom zien we ook terug in Lansingerland:

- de taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden verdubbelt jaar op jaar. Deze trend heeft zich ingezet vanaf 2013 en duurt in ieder geval nog tot 2017. Niet alleen ontstaat hierdoor een grote druk op de sociale woningvoorraad, ook op het gebied van inburgeren, participeren en onderwijs staan we voor een aantal uitdagingen.
- de opvanglocaties van het COA zitten oervol en asielgerechtigden kunnen daarom niet worden verspreid over de Nederlandse gemeenten. We krijgen daarom verzoeken van het rijk, het COA, de Veiligheidsregio en de VNG voor het realiseren van noodopvang, crisisopvang of reguliere opvang.
- tenslotte merken we dat de vele berichtgevingen in de media gevoelens losmaken bij onze inwoners. We zien aan de ene kant grote maatschappelijke betrokkenheid, maar aan de andere kant ook onrust.

Er is inmiddels behoefte aan duidelijkheid over de samenhang en de gevolgen van bovenstaande ontwikkelingen. Het college van Lansingerland heeft daarom een bestuursopdracht afgegeven met de vraag om besluitvorming op vier sporen: crisisopvang, extra opvangplaatsen voor het COA, gevolgen van de verhoogde taakstelling en specifiek de gevolgen voor de woningvoorraad. Een dialoog met de samenleving voor het creëren van draagvlak en het inventariseren van gevoelens en meningen van inwoners en maatschappelijke partners loopt als rode draad door deze sporen heen.

Deze notitie gaat over de reguliere taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden en de fase daarna: inburgeren, leren van de taal, participeren en het volgen van onderwijs. Dat zijn geen nieuwe taken voor de gemeente. Het zijn verplichtingen die we al jaren uitvoeren en onderdeel zijn van ons reguliere werk. Nieuw is wel de druk op voorzieningen die de verhoogde taakstelling met zich meebrengt, daarom ook de aandacht voor dit onderwerp in deze notitie. De andere sporen uit de bestuursopdracht, de 72-uurs crisisopvang en de verzoeken voor extra opvangplaatsen, komen in een apart traject aan bod.

Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA)

Het COA is verantwoordelijk voor de opvang, begeleiding en uitstroom (uit de opvang) van asielzoekers in Nederland. Het COA is een zelfstandig bestuursorgaan (zbo) en valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Het COA legt verantwoording af aan dit ministerie. Als zelfstandig bestuursorgaan voert het COA een politieke opdracht uit. De taken zijn vastgelegd in de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers.

1.2 Doel van de notitie

Als we uitgaan van wettelijke verplichtingen en het uitgangspunt dat we in Lansingerland voldoen aan deze wettelijke verplichtingen, dan is het nodig om gezien de grote aantallen asielgerechtigden een aantal zaken op een rij zetten. Deze notitie heeft drie doelen:

1. Feiten op een rij: wat zijn onze gemeentelijke taken, onder welke wetten vallen de taken, welke uitgangspunten hanteren we bij de uitvoering van deze taken en welke keuzes kunnen we hierin maken.
2. Aanscherpen uitvoering integrale beleid: wat zijn de gevolgen, knelpunten en oplossingen voor het huisvesten, inburgeren, participeren en onderwijzen van de groep asielgerechtigden van deze omvang in onze gemeente.
3. Plan van aanpak: welke stappen zetten we en wat doen we binnen ons beleid.

1.3 Begrippenkader en proces opvang

1.3.1 Begrippenkader

We gebruiken binnen dit onderwerp veelal juridische begrippen die weleens door elkaar worden gebruikt. Hieronder een korte opsomming van de meest gebruikte begrippen inclusief een toelichting. Hierbij is gebruik gemaakt van het begrippenkader van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND).

Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND)

De IND is een agentschap van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Namens de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie voert de IND de Vreemdelingenwet en de Rijkswet op het Nederlanderschap uit. Dit betekent dat de IND alle verblijfsaanvragen beoordeelt van mensen die in Nederland willen wonen of Nederlander willen worden.

Wanneer is iemand een vreemdeling

Een vreemdeling is iemand die niet de Nederlandse nationaliteit heeft en niet op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander wordt behandeld.

Wanneer is iemand een asielzoeker

Een asielzoeker is een vreemdeling die om uiteenlopende redenen zijn land van herkomst heeft verlaten en asiel (bescherming) heeft aangevraagd bij de IND. Er is nog niet vastgesteld of hij voldoet aan de vereisten voor een verblijfsvergunning asiel.

Wanneer is iemand een vluchteling, ook wel asielgerechtigde of vergunninghouder

Een vluchteling is een asielzoeker die terecht bang is voor vervolging in zijn land. Hij krijgt een asielvergunning van de IND. De beoordeling of iemand wel of niet terecht bang is voor vervolging in zijn land, maakt onderdeel uit van de asielprocedure. Het begrip vluchteling staat vrijwel gelijk aan de term vergunninghouder, asielgerechtigde of de oude term statushouder. Deze termen worden in de volksmond vaak door elkaar gebruikt. Een asielgerechtigde heeft in Nederland recht op een woning en heeft dezelfde rechten (behalve stemrecht) en plichten als andere Nederlanders.

Wanneer wordt een asielgerechtigde een Nederlander

Als iemand 5 jaar met een asielvergunning in Nederland heeft gewoond en hij is goed geïntegreerd (spreekt Nederlands en kent de Nederlandse samenleving goed), dan kan hij de Nederlandse nationaliteit aanvragen.

In deze notitie gebruiken we de term asielgerechtigde. De term dekt binnen de context van deze notitie de juiste lading: het gaat om mensen met een asielvergunning. De term vergunninghouder is daarom minder passend in deze context. Een expat is tenslotte ook vergunninghouder en heeft wel een verblijfsvergunning maar geen asielvergunning. Het gaat in deze notitie uitsluitend om de groep asielzoekers die na asielprocedure een verblijfsvergunning hebben gekregen en de rechten en plichten die hiermee samenhangen.

1.3.2 Proces opvang asielzoekers

In onderstaande stappen lichten we toe hoe het opvangproces van asielzoekers in Nederland er normaal gesproken uitziet. De mensen die in Lansingerland komen wonen hebben dit proces al doorgemaakt; wij haken aan op het einde van deze keten op het moment dat de asielaanvraag is ingewilligd.

Aankomst in Nederland

Een vreemdeling die asiel aanvraagt in Nederland, meldt zich bij een aanmeldcentrum van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Na deze aanmelding vangt het COA de asielzoeker op in de centrale ontvangstlocatie (col) onder andere in Ter Apel (Groningen). In de col verzorgt de Vreemdelingenpolitie de registratie en het identiteitsonderzoek. Na deze onderzoeken start een periode van rust en voorbereiding op de asielaanvraag. De asielzoeker wordt hierin bijgestaan door VluchtelingenWerk Nederland en de Raad van Rechtsbijstand.

Asielprocedure

Na afronding van de tbc-screening verhuist de asielzoeker naar één van de proces opvanglocaties (pol), waar hij zich verder kan voorbereiden op de asielaanvraag. De pol's bevinden zich altijd in de buurt van aanmeldcentra van de IND, waar de asielaanvraag van de asielzoeker in behandeling wordt genomen. Het eerste deel van de asielprocedure is de Algemene Asielprocedure. Na afloop hoort de asielzoeker van de IND of zijn asielaanvraag is ingewilligd, geweigerd of dat meer onderzoek nodig is. De asielzoeker verhuist van de pol naar een asielzoekerscentrum (azc). Hier gaat de volgende fase van de asielprocedure in:

Verlengde Asielprocedure

De IND heeft meer tijd nodig om een beslissing te nemen op de asielaanvraag. De bewoner gaat de Verlengde Asielprocedure in. Tijdens deze procedure blijft hij op het azc.

Asielaanvraag is geweigerd

De asielzoeker heeft geen verblijfsvergunning gekregen. Hij heeft nu nog maximaal vier weken recht op opvang in het azc. In deze tijd kan hij zijn vertrek uit Nederland voorbereiden. De Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) ondersteunt de asielzoeker hierbij. Na vier weken dient hij het land te verlaten.

Asielaanvraag is ingewilligd

De asielzoeker heeft een verblijfsvergunning gekregen. Het COA koppelt hem aan een gemeente. De gemeente zorgt voor geschikte woonruimte. De bewoner woont op het azc tot hij de zelfstandige woonruimte kan betrekken (maximaal twaalf weken).

Brief van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie aan asielzoekers - 19 oktober 2015

Staatssecretaris Dijkhoff heeft in een brief aan asielzoekers in Nederland geprobeerd de hoge verwachtingen bij te stellen:

- Asielzoekers krijgen een sobere opvang, bijvoorbeeld in tenten of sporthallen waar veel mensen in dezelfde ruimte slapen.
- Duidelijkheid over de asielvergunning duurt langer: het duurt een halfjaar voordat een aanvraag in behandeling wordt genomen. Daarna begint de asielprocedure en als er onderzoek nodig is dan kan het nog eens een halfjaar duren voordat een besluit wordt genomen.
- Ook na het verkrijgen van de asielvergunning kan het zijn dat de asielzoeker in het Azc moet blijven, of een woning krijgt in een verbouwde kantoorpand of een woonunit.
- Zolang de asielzoeker nog geen verblijfsvergunning heeft, kan hij geen aanvraag indienen voor het laten overkomen van gezinsleden.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2: managementsamenvatting

Hoofdstuk 3: wettelijke verplichting en lokale uitgangspunten

Hoofdstuk 4: wonen in Lansingerland

Hoofdstuk 5: inburgeren en participeren in Lansingerland

Hoofdstuk 6: naar school gaan in Lansingerland

Hoofdstuk 7: financiën

Hoofdstuk 8: communicatie en draagvlak

2 Managementsamenvatting

Inleiding

De verhoogde taakstelling voor het huisvesten van asielgerechtigden brengt voor Lansingerland een aantal specifieke gevolgen met zich mee rond huisvesting, inburgering, participatie en onderwijs. In dit plan worden op hoofdlijnen de visie en uitgangspunten van Lansingerland uiteengezet. Ook wordt een plan van aanpak voorgesteld. De volgende onderwerpen worden uiteengezet:

- Een omschrijving van het wettelijk kader en de gemeentelijke taken en procesgang rond de huisvesting en participatie van asielgerechtigden.
- Een omschrijving van de uitgangspunten die Lansingerland hanteert bij het de uitvoering van de taken en de keuzes die hierin gemaakt kunnen worden.
- Een plan van aanpak waarin bovenstaande wordt uitgewerkt, onderverdeeld in de onderwerpen:
 - Wonen
 - Participatie en inburgering
 - Onderwijs
- Vervolgens worden de financiële gevolgen in kaart gebracht en worden communicatie en draagvlak toegelicht.

Visie en uitgangspunten

Uitgangspunt van Lansingerland is dat er geen apart beleid wordt gemaakt voor asielgerechtigden. Er wordt zoveel mogelijk aangesloten op huidig beleid en werkprocessen, want:

- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten als andere inwoners van Lansingerland
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces is
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot het sociaal domein loopt via de reguliere toegangspartijen

Wonen

Lansingerland moet voldoende huisvestingsmogelijkheden realiseren om de asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd te voorkomen dat de wachtlijst voor regulier woningzoekenden oploopt. Het gaat om 40 tot 70 extra woningen die beschikbaar moeten komen. Voor het realiseren hiervan zijn 2 sporen uitgewerkt:

- Hergerborch: 40 woningen voor eenpersoonshuishoudens. Woningcorporatie 3B Wonen is in gesprek met de eigenaar van Hergerborch om hier te gaan huren met een optie op koop in de toekomst. In het eerste kwartaal van 2016 kunnen daarmee 40 woningen voor asielgerechtigden in gebruik worden genomen.
- Extra nieuwbouw sociale woningen: 30 gezinswoningen. Hiervoor wordt een apart raadsbesluit ingediend. De contouren die daarover in de tweede helft van november beschikbaar zijn, worden in het raadsvoorstel beschreven.

Participatie en inburgering

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren is dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel zelf verantwoordelijk neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

We treffen maatregelen om ervoor te zorgen dat asielgerechtigden zo snel mogelijk ontsnomen in de reguliere participatietrajecten. Daarnaast zetten we in op inburgering, leren van de taal, inkomen en basis op orde.

Er is een aantal redenen om aan te nemen dat asielgerechtigden de kosten rond hulp en ondersteuning en participatie gaan doen stijgen. Dit komt doordat asielgerechtigden meer te maken hebben met inkomensondersteuning, taalproblemen, trauma's en meervoudige problematiek. We verwachten daarom dat een groter beroep zal worden gedaan op zowel onze toegangspartners als ambtenaren.

Onderwijs

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Om te zorgen dat elk kind naar school gaat zet Lansingerland de volgende aanpak in:

- **Toeleiding:** VluchtelingenWerk zorgt ervoor dat de asielgerechtigde kinderen en hun ouders zich zo snel mogelijk op school aanmelden.
- **Voorschoolse educatie:** wordt op peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven aangeboden aan peuters tussen 2 en 4 jaar om toekomstige onderwijsachterstanden te voorkomen.
- **Primair onderwijs:** daar waar mogelijk worden de kinderen op een reguliere school geplaatst. Als dit niet mogelijk is, worden de kinderen in een schakelklas geplaatst. Kinderen uit Lansingerland kunnen op dit moment nog gebruik blijven maken van schakelklassen in Rotterdam, maar het is de verwachting dat Rotterdam op een gegeven moment ook een tekort aan plaatsen gaat krijgen. Samen met de scholen in Lansingerland zoeken we naar oplossingen om asielgerechtigde kinderen lokaal of sub-regionaal een onderwijsaanbod aan te bieden. Dit aanbod kan bestaan uit het inrichten van een officiële schakelklas of in de vorm van intensieve ambulante ondersteuning op de scholen.
- **Voortgezet Onderwijs:** Voor het onderwijs aan asielgerechtigde kinderen in de leeftijd 12-18 richten wij ons op de Internationale Schakelklassen in Rotterdam. Wij werken hierbij samen met het Samenwerkingsverband Koers VO. Binnen het samenwerkingsverband zijn diverse scholen in Rotterdam die zich hebben gespecialiseerd in het onderwijs aan leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat er op korte termijn voldoende plaatsen beschikbaar zijn er dat de scholen nog uitbreidingsmogelijkheden zien voor de lange termijn.

Financiën

In hoofdstuk 7 zijn de kostenoverzichten opgenomen van alle maatregelen en activiteiten. Bijna alle maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen geen echte keuze is, omdat het de reguliere taken betreft van de gemeente. De reguliere taken, waarvoor wel extra uitgaven moeten worden begroot vanwege de verhoogde instroom van asielgerechtigden, zijn aangegeven met "Verhoogde uitgaven".

3 Wettelijke verplichtingen en lokale uitgangspunten

3.1 Wetten

3.1.1 Huisvestingswet 2014

In de Huisvestingswet 2014 is bepaald dat gemeenten een taakstelling hebben in het huisvesten van asielgerechtigden. Gemeenten krijgen elk halfjaar een nieuwe taakstelling gebaseerd op een verdeelsleutel naar aantal inwoners per gemeente. Het totaal te huisvesten asielgerechtigden in Nederland lag voor de tweede helft van 2015 op 14.600 personen. Voor Lansingerland kwam dit neer op een taakstelling van 51 personen. De taakstelling voor het eerste halfjaar van 2016 is onlangs bekend gemaakt. Voor Lansingerland is de taakstelling 69 personen. Deze kan in maart 2016 nog worden bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië.

Artikel 28 uit de Huisvestingswet 2014:

Burgemeester en wethouders dragen zorg voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeente overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling.

Artikel 29 uit de Huisvestingswet 2014:

1. De taakstelling, bedoeld in artikel 28, is de uitkomst, naar boven afgerond op een geheel getal, van de formule $VG * iG/iN$

in welke formule voorstelt:

- a. *vg*: het door Onze Minister van Veiligheid en Justitie in de Staatscourant bekendgemaakte totale aantal vergunninghouders in wier huisvesting in het daarbij aangegeven kalenderhalfjaar naar verwachting voorzien zal moeten worden, welke bekendmaking ten minste dertien weken voor de aanvang van het kalenderhalfjaar geschiedt;
- b. *iG*: het aantal inwoners van de gemeente volgens de door het Centraal bureau voor de statistiek gepubliceerde bevolkingscijfers op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waartoe het kalenderhalfjaar, bedoeld in onderdeel a, behoort onderscheidenlijk het door gedeputeerde staten op grond van artikel 30, eerste lid, vastgestelde aantal inwoners;
- c. *iN*: het aantal inwoners van Nederland volgens de door het Centraal bureau voor de statistiek gepubliceerde bevolkingscijfers op 1 januari van het kalenderjaar dat voorafgaat aan het kalenderjaar waartoe het kalenderhalfjaar, bedoeld in onderdeel a, behoort.

2. Burgemeester en wethouders van twee of meer gemeenten kunnen gezamenlijk besluiten de taakstelling die voor hun onderscheidenlijke gemeenten volgt uit de formule, genoemd in het eerste lid, te wijzigen, met dien verstande dat de som van de aantallen vergunninghouders in wier huisvesting na die wijziging in de betrokken gemeenten tezamen dient te worden voorzien niet wijzigt.

3.1.2 Toezicht op Huisvestingswet 2014

Gemeenten zijn verplicht om de taakstelling uit te voeren en de provincies zien daarop toe in het kader van het interbestuurlijk toezicht op gemeenten (Wet revitalisering generiek toezicht 2012). Als een gemeente aan het eind van de halfjaarlijkse termijn niet volledig aan haar taakstelling heeft voldaan,

dan geldt voor de provincie als toezichhouder de beginselplicht om in te grijpen. De provincie maakt daarbij gebruik van de bestuurlijke interventieladder. De bestuurlijke interventieladder doorloopt zes fases: signaleren, informatie opvragen en valideren, actief toezicht (afspraken over acties, termijnen en vervolg), vooraankondiging van de juridische interventie, besluit tot indeplaatsstelling met laatste termijn om alsnog zelf te voorzien en als laatste fase: sanctie indeplaatsstelling.

De laatste fase heeft de meest verregaande consequentie. De provincie huisvest de asielgerechtigden dan namens burgemeester en wethouders en op kosten van de gemeente. Uitgangspunt van de bestuurlijke interventieladder is dat een besluit tot indeplaatsstelling niet door een provincie wordt genomen zonder dat de gemeente eerst in de gelegenheid is gesteld zelf in de zaak te voorzien.

Lansingerland voldoet de laatste jaren aan de taakstelling. De verwachting is dat wij ook in 2015 onze taakstelling halen.

3.1.3 Overige wetten en verplichtingen

De gemeente heeft naast het aanbieden van een passende woonruimte geen extra wettelijke verplichtingen voor een asielgerechtigde. Uiteraard gelden voor asielgerechtigden, net zoals voor alle andere inwoners uit Lansingerland, dezelfde rechten en plichten. Dat betekent dat een asielgerechtigde ook aanspraak kan maken op voorzieningen zoals bijstand en ondersteuning uit het sociaal domein (Wmo, Jeugdwet en Participatiewet). Dezelfde rechten komen samen met dezelfde plichten, zoals het betalen van belasting en houden aan lokale regels en de grondwet.

Coalitieakkoord opvang vluchtelingen - 12 oktober 2015

Op 12 oktober sloten de VVD en PvdA een akkoord over de opvang van vluchtelingen. Uitgangspunten van dit akkoord zijn:

- De bijstandsuitkering en toeslagen voor vluchtelingen met een verblijfsstatus moeten worden verlaagd. Ze worden vervangen door 'bijstand in natura'.
- Sobere huisvesting, bijvoorbeeld in containerwoningen of leegstaande kantoorpanden. Vluchtelingen die daarin komen, hoeven geen huur te betalen, waardoor voor hen de huurtoeslag kan vervallen en de bijstandsuitkering verlaagd kan worden. Hierdoor zou op termijn ook de voorrangregeling voor vluchtelingen bij de toewijzing van sociale huurwoningen moeten vervallen.

Dit akkoord moet nog door de Eerste en Tweede Kamer. Als dat snel gebeurt, betekent dat een aanpassing van het wettelijk kader en daarmee ook van deze notitie. Op het moment dat dat gebeurt, zal de notitie worden aangepast aan die lijn.

De asielgerechtigde heeft daarnaast nog de plicht tot inburgeren (Wet inburgering). In deze wet staat dat mensen die voor lange tijd met een verblijfsvergunning in Nederland komen wonen, Nederlands moeten leren spreken en weten hoe de samenleving in elkaar zit. De asielgerechtigde moet binnen drie jaar het inburgeringsexamen halen. Tijdens het examen laten ze zien dat ze de Nederlandse taal voldoende spreken en begrijpen. Daarnaast moeten ze weten hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit. Als asielgerechtigden het examen hebben gehaald, zijn ze ingeburgerd en krijgen ze een inburgeringsdiploma. Asielgerechtigden kunnen geld lenen voor de cursus en het examen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het maakt daarbij niet uit hoeveel ze verdienen. Zij hoeven de lening niet terug te betalen als ze binnen drie jaar inburgeren. Dat geldt ook voor hun partner, ouder(s) of kind(eren). Voor mensen met kinderen geldt dat zij hun kinderen naar de kinderdagopvang mogen brengen tijdens de inburgeringscursus. Voor kinderen van asielgerechtigden geldt net zoals voor alle kinderen de leerplicht en de plicht voor het behalen van een startkwalificatie.

Sinds eind jaren '90 is er geen landelijk integratiebeleid of wetgeving meer, toen voor alle nieuwkomers de inburgeringsplicht werd ingevoerd. De verantwoordelijkheid voor het inburgeren en integreren is sindsdien volledig neergelegd bij de asielgerechtigde. Het is de eigen verantwoordelijkheid van een asielgerechtigde om een taalschool te vinden, te starten met de cursus en het examen binnen drie jaar af te leggen. Dat betekent dat we als gemeente de inburgering wel kunnen volgen, maar niet kunnen sturen of afdwingen.

De begeleiding bij de integratie van een asielgerechtigde wordt door het rijk gezien als een lokale aangelegenheid. Het rijk biedt wel een financiële tegemoetkoming per asielgerechtigde, op het moment dat een gemeente begeleidingstrajecten biedt bij de integratie. Maar hoe de gemeente dit regelt en welk resultaat zij verwacht van de begeleiding is niet vastgelegd in richtlijnen of regelingen. De visie hierachter is dat asielgerechtigden zelf verantwoordelijk zijn voor hun inburgering en integratie. Alleen in de Wet inburgering wordt nog iets gezegd over integratie, waarbij de koppeling wordt gelegd tussen inburgering en integratie.

In Lansingerland hebben wij afspraken met VluchtelingenWerk gemaakt. Zij begeleiden gezinnen voor ongeveer anderhalf jaar bij de huisvesting en bij de eerste stappen in integratie. Ze regelen veel praktische zaken zoals het aanvragen van toeslagen, het zoeken naar scholen, peuterschool of dagopvang voor kinderen en maken asielgerechtigden wegwijs in de Lansingerlandse samenleving.

3.2 Lokale uitgangspunten bij uitvoering wettelijke verplichtingen

Als we uitgaan van de landelijke richtlijnen dan ligt de verantwoordelijkheid voor integratie en inburgering grotendeels bij de asielgerechtigde. De gemeente kan zelf bepalen of en hoe de asielgerechtigde hierin wordt ondersteund, maar er is geen landelijk integratiebeleid, wet of verplichting.

Dat uitgangspunt nemen we in Lansingerland over. We maken geen apart integratiebeleid met aparte voorzieningen voor asielgerechtigden. Uit onderzoeken naar integratie blijkt ook dat de manier waarop in de jaren '80 en '90 uitvoering werd gegeven aan integratiebeleid niet goed werkte. Aparte voorzieningen, zoals eigen sociaal-cultureel werk, heeft de integratie nooit bevorderd, ondanks de goede bedoelingen erachter.

In Nederland, en dus ook Lansingerland, hebben asielgerechtigden dezelfde rechten en plichten als een andere inwoner uit Lansingerland. We kiezen er dan ook voor om integratie onderdeel te laten zijn van ons lokaal beleid en reguliere werkprocessen. In Lansingerland maken we geen aparte doelen voor asielgerechtigden. Voor asielgerechtigden gelden dezelfde rechten en plichten, dus ook dezelfde doelen die we hebben gesteld in ons beleid.

Wel nemen we maatregelen voor de inpassing van asielgerechtigden in ons reguliere beleid. Om aan te sluiten op doelen in ons reguliere beleid, is soms een extra maatregel nodig. We zorgen dus met enkele extra maatregelen dat deze inwoners binnen de ketens en afspraken van ons reguliere beleid kunnen integreren. Zoals we dat ook doen voor andere (kwetsbare) inwoners uit Lansingerland.

Onze uitgangspunten op een rij:

- Geen apart integratiebeleid
- Asielgerechtigden hebben dezelfde rechten en plichten
- Integratie betekent daarom inpassing in ons reguliere beleid
- Extra maatregelen zijn soms nodig om dat voor elkaar te krijgen
- We starten snel met extra maatregelen, omdat integratie een langdurig proces
- Maatwerk is leidend: niet voor alle asielgerechtigden is een extra maatregel of actie nodig
- De huidige werkprocessen zijn leidend: toegang tot sociaal domein via de reguliere toegangspartijen

3.3 Wat is onze opdracht

De taakstelling voor de eerste helft van 2016 is 69 personen. De taakstelling wordt mogelijk in maart 2016 nog bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië.

De taakstelling (over een heel jaar) ter vergelijking met voorgaande jaren:

2012	15
2013	37
2014	53
2015	101
2016	69 (halfjaar)

De prognose voor de volgende jaren zijn erg lastig te maken, volgens de staatssecretaris. Ook de prognose van 2015 is gedurende het lopende jaar meerdere keren bijgesteld. De verwachting is wel dat de huidige instroom van asielzoekers tot en met 2017 minimaal op dit niveau blijft. Daarnaast is de verwachting dat het grootste deel van deze mensen uiteindelijk een permanente verblijfsvergunning krijgt en blijft wonen in Lansingerland.

3.4 Profiel van de (huidige) asielgerechtigde

Veruit de meeste mensen die hier komen wonen zijn gevlucht vanuit Syrië. Het andere deel komt uit Eritrea. Het zijn meestal de mannen die vooruit reizen en nadat de asielaanvraag is ingewilligd, gelijk gezinshereniging aanvragen. Normaal gesproken neemt die aanvraag ongeveer drie maanden beslag. De gezinsleden worden dan eerst opgevangen in Ter Apel en reizen daarna direct door naar Lansingerland. Op dit moment duurt een procedure voor gezinshereniging langer vanwege de drukte bij IND. Nu duurt het gemiddeld drie tot zes maanden. De meeste aanvragen voor gezinshereniging worden door de IND ingewilligd.

Gezinshereniging

Wanneer de asielaanvraag van een asielzoeker positief is ingewilligd kan die persoon een aanvraag indienen voor gezinshereniging. De aanvraag moet binnen drie maanden worden ingediend om binnen de nareistermijn te blijven. Wanneer deze termijn gemist wordt, zal de reguliere gezinsherenigingsprocedure gevolgd moeten worden.

Het voordeel van de nareisprocedure is dat er geen leges hoeven te worden betaald aan de IND en dat een inburgeringsexamen in het buitenland ook niet verplicht is. Verder geldt er voor de aanvrager ook geen inkomenseis. De gezinshereniging telt mee voor de taakstelling.

4 Wonen in Lansingerland

4.1 Inleiding

4.1.1 Proces huisvesting asielgerechtigden

Onderstaande stappen beschrijft het reguliere proces huisvesting van asielgerechtigden. De verwachting is dat met het coalitieakkoord hier in de toekomst verandering in gaat komen.

Huisvesting asielgerechtigden

Asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben ontvangen (asielgerechtigden) verhuizen naar eigen woonruimte. Gemeenten hebben de taak om asielgerechtigden te huisvesten. Een asielgerechtigde verhuist binnen twaalf weken na het krijgen van een verblijfsvergunning naar onze gemeente. Elk half jaar krijgen gemeenten door het Rijk een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten asielgerechtigden. Op basis daarvan koppelt het COA de asielgerechtigde aan een gemeente en de gemeente zoekt vervolgens passende woonruimte.

Soort woonruimte

Asielgerechtigden komen terecht in verschillende soorten woningen, bijvoorbeeld een eengezinswoning, portiekwoning of tweekamerappartement in een dorp of stad. Voor alleenstaanden is niet-zelfstandige huisvesting ook een mogelijkheid. Zij delen dan bepaalde voorzieningen, zoals de keuken, de douche, het toilet of de woonkamer. In Lansingerland wordt dit tot op heden niet toegepast. Op dit moment onderzoekt het rijk of er ook andere woonvormen geschikt zijn, zoals een leegstaand kantoorpand.

Plek van huisvesting

Meestal komt een asielgerechtigde te wonen in de regio waaraan een asielzoekerscentrum is gekoppeld. Soms gaat een asielgerechtigde buiten de regio wonen. Bijvoorbeeld als de asielgerechtigde eerstegraads familie (ouders, kinderen) of een partner heeft in een andere regio. Of als de asielgerechtigde een opleiding volgt of werk heeft in een andere gemeente. Tot slot kan een medische behandeling die nergens anders kan plaatsvinden een reden zijn om een asielgerechtigde in een andere regio te huisvesten.

Acceptatie woning

De asielgerechtigde is verplicht het aanbod van een woning van een gemeente te accepteren. Met het krijgen van een verblijfsvergunning vervalt het recht op opvang in een asielzoekerscentrum (AZC).

Voorlichting

Het COA zorgt voor de begeleiding en voorlichting van asielgerechtigden zolang zij in een asielzoekerscentrum wonen. Zij krijgen een programma aangeboden dat bestaat uit lessen over de Nederlandse samenleving, taallessen en individuele gesprekken. Binnen 14 dagen nadat asielzoekers die in een asielzoekerscentrum wonen een verblijfsvergunning hebben gekregen, stelt het COA een informatieprofiel op (grootte gezin, land van herkomst, taal, opleiding, werkervaring, eventuele medische indicaties). Op grond van het profiel koppelt het COA betrokkene(n) aan een gemeente. Op basis van het informatieprofiel zoekt de gemeente geschikte woonruimte. Gemeenten hebben 12 weken de tijd om woonruimte te vinden en de verhuizing te regelen. Voor woonruimte maken zij vooral gebruik van het woningaanbod van sociale huurwoningen van woningbouwcorporaties.

Binnen twee weken na het tekenen van een huurovereenkomst moeten asielgerechtigden

het AZC verlaten en verhuizen naar de woongemeente. Voordat de asielgerechtigde afgemeld kan worden voor het huisvestingsproces moet de gemeente aangeven dat er is gezorgd voor huisvesting, voor inkomen en voor de GBA inschrijving.

3B Wonen is een belangrijke en tot nu toe ook de enige samenwerkingspartner voor ons voor wat betreft de huisvesting van asielgerechtigden.

4.2 Aandachtspunten rondom de huisvesting

Asielgerechtigden hebben voorrang op de sociale woningmarkt. Zij worden namelijk bovenaan de wachtlijst geplaatst. Hierdoor ontstaat een grote druk op de sociale woningvoorraad in Lansingerland en stijgt de wachttijd voor andere woningzoekenden. Dit probleem wordt versterkt doordat Lansingerland een lage mutatiegraad van sociale huurwoningen (circa 200 woningen per jaar) heeft. Het is daarom niet realistisch dat de taakstelling binnen de bestaande sociale huurvoorraad kan worden opgelost zonder dat dit ten koste gaat van alle andere doelgroepen/wachtenden.

4.3 Doel en resultaat

Doel:

Voldoende huisvestingsmogelijkheden realiseren om de groeiende groep te huisvesten asielgerechtigden te kunnen bedienen en tegelijkertijd daarmee te voorkomen dat de wachtlijst voor regulier woningzoekenden oploopt.

Resultaat:

40 - 70 extra woningen beschikbaar

4.4 Plan van aanpak

We gaan uit van een taakstelling van 140-170 asielgerechtigden in 2016. De ervaring leert dat een dergelijke omvang neerkomt op ongeveer 60 - 90 benodigde woningen voor asielgerechtigden. Met 3B Wonen spreken we af dat zij ook in 2016 een deel van deze taakstelling realiseert. We rekenen met ongeveer 10% van de mutatiegraad, wat neerkomt op 20 woningen. Dat betekent dat er nog 40-70 extra woningen nodig zijn in 2016.

Voor het realiseren van extra woningen zijn 2 sporen uitgewerkt:

- Hergerborch: 40 woningen voor eenpersoonshuishoudens. Woningcorporatie 3B Wonen is in gesprek met de eigenaar van Hergerborch om de Hergerborch te gaan huren met een optie op koop in de toekomst. Naar verwachting zal 3B Wonen eind 2015, begin 2016 huurder zijn. In het eerste kwartaal van 2016 kunnen de 40 woningen voor asielgerechtigden in gebruik worden genomen.
- Extra nieuwbouw sociale woningen: 30 gezinswoningen (hiervoor wordt een apart raadsbesluit ingediend). Momenteel wordt onderzocht hoe, wanneer en waar invulling kan worden gegeven aan bouwplannen van in elk geval 30 sociale huurwoningen. De contouren die daarover in de tweede helft van november beschikbaar zijn, worden in het raadsvoorstel beschreven.

Bij het zoeken naar oplossingen is ook gekeken naar leegstaande kantoorpanden of scholen. Op basis van de haalbaarheid is voor nu geconcludeerd dat dit geen realistische optie is (asbest, hoge kosten, etc).

5 Participeren en inburgeren in Lansingerland

5.1 Inleiding

In het beleid van de gemeente Lansingerland staat participatie van inwoners in de leeftijdsgroep 18 tot en met 67 jaar voorop. Dit betekent dat we van alle inwoners verwachten dat zij participeren in de samenleving. Participeren is dat je deel uitmaakt van de samenleving en zoveel zelf verantwoordelijk neemt voor je eigen leefomstandigheden. Dat kan in de vorm van werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

Dit geldt ook voor de groep asielgerechtigden die in de gemeente Lansingerland komt wonen. We beschouwen deze groep als inwoners van Lansingerland en als kandidaten voor werk. We verwachten dan ook dat ze inburgeren en tegelijkertijd dat deze groep waar mogelijk aan het werk gaat.

Door in te zetten op werk integreert deze groep sneller omdat ze in aanraking komt met de Nederlandse taal, normen en waarden. Daarnaast is de inzet om de asielgerechtigde zo snel mogelijk zelf financieel zelfredzaam te maken. Dit doen we door deze groep te begeleiden naar werk en/of werkervaring op te laten doen. Neveneffect is dat deze doelgroep zo kort mogelijk aanspraak maakt op een bijstandsuitkering.

Voor deze doelgroep maken we geen nieuw beleid. We nemen maatregelen om deze groep in te passen in het huidige beleidskader.

5.2 Aandachtspunten rondom participeren en inburgeren

5.2.1 *Inkomen/basis op orde*

Asielgerechtigden moeten binnen twee weken na ondertekening van het huurcontract de AZC's verlaten en hun huurwoning betrekken. Om te kunnen wonen en leven, hebben ze inkomen nodig in de vorm van een bijstandsuitkering (vrijwel alle vluchtelingen komen zonder vermogen ons land binnen). Om achterstanden te voorkomen, kunnen consulenten een overbruggingsuitkering afgeven. Geacht wordt dat de asielgerechtigde met deze overbruggingsuitkering - ter hoogte van de geldende bijstandsnorm voor één maand - de eerste huurbetaling, de aansluiting gas, water en elektra kan voldoen en het restant kan aanwenden als leefgeld tot de eerste reguliere betaling van de bijstand. Het afhandelen van de aanvragen voor bijstandsuitkering en de overbruggingskredieten vraagt extra tijdsinzet van de consulenten van publiekszaken. Daarnaast nemen de uitgaven voor de bijstandsuitkeringen toe.

Voor de inrichting en stoffering van de woning wordt aan de asielgerechtigde bijzondere bijstand verleend. De hoogte hiervan is afhankelijk van de gezinssamenstelling. De stoffering van de woning wordt om-niet verstrekt terwijl de inrichting in de vorm van een geldlening wordt verstrekt. Bij toekenning van de bijstand wordt op deze geldlening direct afgelost. We zien door de toename van het aantal asielgerechtigden dat dat niet alleen extra tijdsinzet vraagt van de consulenten, ook de uitgaven voor de bijstandsuitkering en de inrichting en stoffering van de woning neemt hierdoor toe.

Door de verstrekking van een geldlening voor de inrichting bouwt een asielgerechtigde bij vestiging in de gemeente Lansingerland direct een schuld op. Uit gesprekken met partners als VluchtelingenWerk komt naar voren dat asielgerechtigden naast deze schuld vaak ook andere schulden opbouwen. Dat komt omdat de processen van aanvraag huurtoeslag en de te betalen huur niet goed op elkaar aansluiten, evenals de aanvraag van zorgtoeslag en de te betalen zorgpremie. Ook voor het volgen van de inburgeringscursus maakt de asielgerechtigde vrijwel gelijk een schuld.

Naast schulden, speelt ook het probleem dat asielgerechtigden vaak niet in staat zijn een (Nederlandse) administratie te voeren. Dit heeft tot gevolg dat het aantal gezinnen met ernstige schuldenproblematiek bij het maatschappelijk werk en uiteindelijk in de Sluitende Aanpak steeds groter worden.

Een toename van het aantal in Lansingerland gehuisveste vergunninghouders leidt ook tot een groter beroep op onze instrumenten voor inkomensondersteuning. Deze inwoners ontvangen een bijstandsuitkering en zijn daarmee dus automatisch aangewezen op een laag inkomen. Zij kunnen hierdoor gebruik maken van de collectieve zorgverzekering, de individuele inkomensvoet (na drie jaar op bijstandsniveau) of de individuele bijzondere bijstand. Daarnaast kunnen ze kwijtschelding aanvragen van een aantal gemeentelijke heffingen. Ook kunnen hun kinderen een beroep doen op het Jeugd Sportfonds en kunnen ze een vergoeding krijgen via Stichting Leergeld. Deze fondsen voor jeugd worden gefinancierd door de gemeente. Nog los van het feit dat we waarschijnlijk meer gaan uitgeven aan inkomensondersteuning, zien we ook dat door de grote gezinnen kinderen opgroeien in armoede.

5.2.2 Participatie

De arbeidsparticipatie van asielgerechtigden loopt sterk achter. Landelijke cijfers laten zien dat van alle asielgerechtigden ongeveer 46% betaald werk heeft en dat 39% afhankelijk is van een bijstandsuitkering. Dat betekent dat als deze trend zich doorzet, we een forse stijging van het aantal mensen in de bijstandsuitkering kunnen verwachten en we ons doel - maximaal 489 personen in de bijstand in 2018 - niet halen. Dit heeft niet alleen gevolgen op de korte en middellange termijn, namelijk grotere uitgaven aan de bijstand, maar heeft ook gevolgen op de lange termijn, namelijk een belemmering in het integratieproces van volwassen asielgerechtigden en hun kinderen.

5.2.3 Inburgeren en leren van de taal

Inburgeren betekent:

1. Nederlandse taal begrijpen, spreken, lezen en schrijven.
2. Weten hoe we in Nederland met elkaar samenleven.
3. Zelfredzaam zijn in de Nederlandse samenleving

De meeste asielgerechtigden hebben een inburgeringsplicht. De verantwoordelijkheid voor de verplichte inburgering ligt bij de betrokkene zelf. Dit houdt in dat asielgerechtigden zelf de verantwoordelijkheid hebben voor het zoeken, financieren en volgen van een inburgeringscursus. Om die reden is het voor inburgeringsplichtigen ook niet toegestaan om deel te nemen aan volwasseneneducatie die is gefinancierd met middelen van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (hierna af te korten als: WEB). Voor de scholingskosten kan de inburgeraar eventueel een lening bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) afsluiten (sociaal leenstelsel). Ook heeft de asielgerechtigde recht op gratis kinderopvang als een inburgeringscursus wordt gevolgd.

De verantwoordelijkheid voor het vinden van een taalklas en behalen van het inburgeringsexamen ligt volledig bij de asielgerechtigde waarbij binnen drie jaar het inburgeringsexamen gehaald moet worden. Een analfabete vluchteling moet hier binnen 5 jaar aan voldoen. Wanneer zij binnen de gestelde termijn voldoen aan het inburgeringsvereiste, hoeven zij de lening (van maximaal €10.000,-) niet terug te betalen. Wanneer asielgerechtigden hier niet aan voldoen volgen er sancties. Asielgerechtigden kunnen boetes krijgen, mogen geen permanente verblijfsvergunning aanvragen en maken geen kans op naturalisatie zolang ze niet voldoen aan het inburgeringsvereiste.

We weten dat inburgering en leren van de taal essentieel is voor participatie en vinden van werk. Bovendien moet de asielgerechtigde bij het niet halen van het examen, de lening terugbetalen (gemiddeld € 4.000,-). De wetgever heeft duidelijk vastgelegd dat het inburgeren en het leren van de

Nederlandse taal een eigen verantwoordelijkheid is van de inburgeringsplichtige. Desalniettemin heeft ook de Lansingerlandse samenleving baat bij het snel inburgeren door asielgerechtigden. Uit onderzoek van Regioplan naar de participatie-effecten van inburgering is gebleken dat asielgerechtigden baat hebben bij inburgering. Nieuwkomers uit vluchtelingenlanden die een inburgeringsdiploma hebben, participeren vaker in de vorm van betaalde arbeid dan dezelfde groep die niet ingeburgerd is. Het sneller beheersen van de Nederlandse taal en het eerder participeren in de samenleving brengt bovendien op andere gebieden lagere kosten met zich mee. Hierbij is te denken aan kosten voor de gezondheidszorg en uitkeringen. Het is moeilijk om exact aan te geven hoeveel dit in Lansingerland kost, maar landelijk gezien kost laaggeletterdheid (het beperkt beheersen van de Nederlandse taal) €556 miljoen euro per jaar.

5.2.4 Hulp en ondersteuning

Op het gebied van hulp en ondersteuning spelen een aantal thema's:

- Trauma's en geestelijke gezondheid: we weten dat een deel van de asielgerechtigden en hun kinderen last krijgen van trauma's ongeveer een jaar na vestiging in Nederland. Daarnaast blijkt uit onderzoek van de GGD dat asielgerechtigden niet goed de huisarts weten te vinden. Ze blijven daardoor lang met fysieke en geestelijke problemen rondlopen. Uit onderzoeken weten we ook dat asielgerechtigden sneller vitamine D-tekort oplopen en overgewicht hebben.
- Taalproblemen bij maken ondersteuningsplan: het CJG en Kwadraad geven aan dat zij vanwege de taalproblemen de brede uitvraag niet goed kunnen uitvoeren. Dat betekent dat de start van hulp en ondersteuning, namelijk het opstellen van het ondersteuningsplan, zeker niet optimaal verloopt.
- Culturele normen en waarden: onze samenwerkingspartners, zoals scholen, CJG, Kwadraad etc. geven aan dat de culturele normen en waarden sterk verschillen en dat zij als professionals en ook hun vrijwilligers onvoldoende kennis hebben over de culturele normen en waarden en hoe zij hier het beste mee kunnen omgaan.
- Meervoudige problematiek: we zien een toename van meervoudige problematiek in een gezin. Ook hierbij spelen culturele normen en waarden een rol. Denk hierbij aan een afhankelijke situatie van vrouwen, gevallen van huiselijk geweld, seksueel geweld, kindermishandeling, opvattingen dat de man de baas is, uithuwelijking van dochters, dreigen met terugsturen naar land van herkomst en in sommige gevallen besnijdenis (Somalië/Eritrea).
- Jeugdzorg: het aantal kinderen in de jeugdzorg zal waarschijnlijk stijgen. We denken nu aan traumaverwerking, maar het kan zijn dat voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering verhoogde inzet wordt verwacht.
- Radicalisering: hoewel we geen concrete signalen hebben van radicalisering, stellen we wel separaat beleid op over hoe we radicalisering proberen te voorkomen en tegen te gaan als het zich onverhoopt toch voordoet.

5.3 Doel en resultaat

Inkomen/ basis op orde

Doel:

Zelfredzaam zijn in het voeren van een Nederlandse administratie en voorkomen van schulden.

Resultaat:

De financiële en administratieve basis is op orde.

Participatie

Doel:

Alle inwoners participeren in de Lansingerlandse samenleving. Participeren is bijvoorbeeld werk in loondienst, vrijwilligerswerk of mantelzorgactiviteiten.

Resultaat:

- Snellere integratie van asielgerechtigden
- Financiële zelfredzaamheid van asielgerechtigden.

Inburgeren en leren van de taal**Doel:**

alle asielgerechtigden in Lansingerland beheersen binnen 3 jaar de Nederlandse taal op referentieniveau 1F (niveau waarmee een kind de basisschool verlaat).

Resultaat:

- Alle asielgerechtigden slagen binnen 3 jaar voor hun inburgeringsexamen.
- Asielgerechtigden zijn na het begeleidingstraject door VluchtelingenWerk zo geïntegreerd en ingeburgerd dat zij volledig zelfredzaam zijn of met behulp van lichte ondersteuning zelfredzaam zijn (na 1,5 jaar begeleiding is er een verbetering in zelfredzaamheidsmatrix en hebben een minder grote afstand tot arbeidsmarkt).

Hulp en ondersteuning**Doel:**

Kinderen groeien gezond en veilig op en (minder-)kwetsbare inwoners wonen zo zelfredzaam als mogelijk.

Resultaat:

Kinderen en volwassenen in Lansingerland zijn gezond.

5.4 Plan van aanpak**5.4.1 Inkomen/ basis op orde**

- Om het inkomen en dus de basis op orde te hebben en te houden, wordt de asielgerechtigde ondersteund door maatschappelijke partners, zoals VluchtelingenWerk. De ondersteuning bestaat in de eerste maanden voornamelijk uit het aanvragen van de financiële tegemoetkomingen zoals de toeslagen (huur, zorg en kind) en kinderbijslag en inkomensvoorzieningen zoals bijstand en bijzondere bijstand. De begeleiding door VluchtelingenWerk duurt gemiddeld 1,5 jaar. Waarbij de focus van het begeleidingstraject in eerste lig op het op orde krijgen van basisvoorzieningen en later op integratie in de samenleving.
- Voor het ontwikkelen van de administratieve vaardigheden en het beheren van de financiën biedt de gemeente Lansingerland tevens ondersteuning door Humanitas (thuisadministratie) en Schuldhulpmaatje. Zij begeleiden de asielgerechtigde bij het zelfstandig worden in het voeren van de administratie. Indien deze ondersteuning voor de doelgroep asielgerechtigden onvoldoende blijkt, bijvoorbeeld als gevolg van een taalbarrière, zal er een aanvullend onderzoek plaatsvinden naar de te bieden ondersteuning. Een groepsgerichte aanpak waarbij men elkaar kan versterken, is een optie. Over de haalbaarheid van het aanbod en specifiek de ondersteuning voor deze doelgroep zijn reeds gesprekken gaan de met de huidige partners.
- Gedurende de eerste periode dient er veel geregeld, waarbij sommige processen (toeslagen) niet geheel in lijn met de betalingen loopt. Om te voorkomen dat er in deze periode schulden ontstaan

door het niet / niet volledig voldoen van de vaste lasten, organiseert de gemeente technisch budgetbeheer. Dit houdt in dat gedurende de eerste drie maanden de vaste lasten zoals huur-, zorgkosten en de kosten van gas, water en energie vanuit de bijstand direct betaald worden aan de leveranciers. Gedurende deze eerste maanden kan de asielgerechtigde in samenwerking met de maatschappelijke partners zijn financiën in kaart brengen. Na drie maanden zal worden beoordeeld of verlenging van het technisch budgetbeheer noodzakelijk is. Deze verlenging kan maximaal 3 maanden duren. De maximale duur van het technisch budget beheer bedraagt derhalve zes maanden. Doel is dat de asielgerechtigde na deze periode in staat is zelfstandig zijn/haar administratie te kunnen voeren.

- Terugbrengen inrichtingskosten en stofferingskosten door het verstrekken hiervan in natura. Afspraken maken met 3B Wonen en kringloopwinkels. Dit drukt de kosten en hierdoor is minder inzet vanuit PZ nodig (controle op bonnen en verstrekkingen).
- Terugbrengen uitgaven bijstandsuitkeringen: zie plan van aanpak bij participatie.

5.4.2 Participatie

We hanteren de volgende uitgangspunten in ons uitvoeringsplan Participatie:

1. Onze kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun succesvolle participatie.
2. Wij begeleiden onze kandidaten hierbij zoveel mogelijk op basis van maatwerk.
3. Uitstroom moet zoveel mogelijk duurzaam zijn.
4. We zijn dienstverlenend naar onze (lokale) werkgevers.

1. Onze kandidaten zijn zelf verantwoordelijk voor hun succesvolle participatie en re-integratie.

Uitgangspunt is dat elke kandidaat die daartoe in staat is, werkt aan zijn of haar participatie. Dit kan bijvoorbeeld zijn door vrijwilligerswerk, een werkervaringsplaats en/of het wekelijks deelnemen aan een groepsbijeenkomst. Niets doen is geen optie.

Uiteraard is het mogelijk dat een kandidaat (tijdelijk) niet kan re-integreren, wegens bijvoorbeeld zware fysieke of psychische beperkingen of problematische schulden. Wij verwachten in zo'n geval dan ook niet dat deze kandidaat direct aan het werk kan. Wel verwachten wij van deze kandidaat dat hij of zij werkt aan het daar waar mogelijk wegnemen van belemmeringen, zodat participatie op termijn wellicht wel mogelijk wordt.

2. Wij begeleiden onze kandidaten hierbij zoveel mogelijk op basis van maatwerk.

We bieden daar waar mogelijk de ondersteuning en begeleiding die een kandidaat nodig heeft om (op termijn) succesvol te kunnen re-integreren. Elke kandidaat is anders en heeft zijn of haar eigen beperkingen en kwaliteiten. Dat vraagt om begeleiding en ondersteuning die per kandidaat kan verschillen. Hiervoor is het wel van belang dat wij onze kandidaten goed in beeld krijgen

3. Uitstroom moet zoveel mogelijk duurzaam zijn.

Duurzame uitstroom is het beste resultaat voor zowel onze kandidaten als voor de gemeente zelf. De kandidaat krijgt hierdoor namelijk zekerheid van een inkomen. Voor ons betekent het dat we niet snel na het uitstromen van een kandidaat weer een aanvraag van diezelfde kandidaat moeten afhandelen. Dit bespaart ons niet alleen uitkeringslasten maar ook uitvoeringskosten.

4. We zijn dienstverlenend naar onze (lokale) werkgevers.

We hebben werkgevers nodig om onze kandidaten succesvol te laten re-integreren. Zij bieden immers de banen waardoor onze kandidaten uit de bijstand kunnen stromen.

Hoe werkt het proces voor asielgerechtigden?

Omdat asielgerechtigden niet op de hoogte zijn van de huidige procedures omtrent participatie in Nederland en in Lansingerland in het bijzonder wordt het toeleiden naar werk iets aangepast voor deze doelgroep.

Dit betekent dat met deze groep het ondersteuningsplan vaker met een kandidaat wordt doorgenomen om de voortgang te bewaken, omdat deze groep:

1. Start met schulden vanwege inrichtingskosten en opleidingskosten voor inburgering;
2. Niet bekend is met het betalen van vaste lasten en financiële regelingen in Nederland;
3. Onderzocht moet worden of opleidingen in het thuisland waarde hebben in Nederland
4. De doelgroep last kan krijgen van psychische klachten in relatie tot de situatie in het thuisland en de reis naar Nederland;
5. De Nederlandse taal niet spreekt en daardoor het ondersteuningsplan niet altijd volledig kan worden ingevuld.
6. Deze doelgroep bij aankomst andere normen en waarden heeft over werk dan de doelgroep in Nederland.

Werkgeversbenadering

We hebben werkgevers nodig om onze kandidaten succesvol te laten re-integreren. Zij bieden immers de banen waardoor onze kandidaten uit de bijstand kunnen stromen. We zetten in op herkenbaarheid van deze doelgroep om ze voor het voetlicht te brengen van werkgevers. Ook bekijken we welke omscholingscursussen nodig zijn voor de juiste certificaten om in Nederland aan het werk te kunnen. Asielgerechtigden kunnen een redelijk tot hoog opleidingsniveau hebben. We bespreken met het COA het gewenste arbeidsprofiel in de regio.

5.4.3 Inburgeren en leren van de taal

- Asielgerechtigden beginnen zo snel mogelijk na huisvesting aan de inburgeringscursus.
- Inburgering en taalbeheersing wordt onderdeel van het gesprek met de gemeentelijke consulent en wordt opgenomen als onderwerp in het ondersteuningsplan. We monitoren de voortgang van de inburgering aan de hand van het ondersteuningsplan.
- Parallel aan de inburgeringscursus zetten we in op het verbeteren van de taalvaardigheid. Er zijn diverse werkafspraken nodig om de taalvaardigheid van de asielgerechtigde inwoners te verbeteren:
 - Tussen de gemeente/consulenten en de scholen van de inburgeringscursus: over het bespreken van de voortgang met de consulenten en over de afronding van het inburgeringsexamen.
 - Tussen Vluchtelingenwerk en de bibliotheek/het Taalhuis: over het verwijzen van asielgerechtigde inwoners naar de bibliotheek voor contact met andere asielgerechtigden ('bezoekman/-vrouw'), zodra zij in de gemeente komen wonen.
 - Tussen de gemeente en de bibliotheek/het Taalhuis: over het gebruik van de Piëzo Methodiek.
 - Tussen de bibliotheek/het Taalhuis en het VIP: over het aanbieden van taalstages.
- Voor vervolgonderwijs wordt aansluiting gezocht met het volwassenonderwijs (WEB).

5.4.4 Hulp en ondersteuning

Trauma's en geestelijke gezondheid:

- We organiseren lotgenotencontact (bijvoorbeeld Vluchtelingencafé, zoals het Alzheimercafé).
- Overleg met de huisartsen over signalen trauma's en inventariseren GGZ instellingen (volwassen en jeugd) met ervaring in trauma verwerking.
- Ook bespreken we met de huisartsen en het CJG de gezondheidsthema's voor volwassenen en kinderen, zoals vitamine D tekorten en overgewicht.

- We vragen ZorgImpuls om advies bij het maken van een ‘routekaart’ voor asielgerechtigden naar de eerstelijnszorgpartijen, zoals huisartsen, tandarts, fysiotherapeuten en verloskundige zorg.

Taalproblemen bij ondersteuning:

- We zetten een tolk in bij het maken van de ondersteuningsplannen bij de gezinnen die geen Engels of Nederlands spreken.
- Daarnaast zetten we in op het monitoren van de inburgering. We realiseren ons dat we niet de bevoegde instantie zijn om hierop te sturen. Echter als we het onderdeel maken van het ondersteuningsplan en bespreekbaar maken, verwachten een beter resultaat op inburgering en leren van de taal.

Culturele normen en waarden:

We organiseren een bijeenkomst, of meerdere indien nodig, voor de maatschappelijke organisaties in Lansingerland. Deze bijeenkomst (training) heeft als doel meer kennis te krijgen van de verschillende culturele normen en waarden en tegelijkertijd tools te bieden voor professionals en vrijwilligers hoe zij binnen die verschillen toch hun professionele doelen kunnen bereiken met deze mensen. We vragen hierbij expertise van een partij zoals VluchtelingenWerk.

Meervoudige problematiek:

We zetten in op het voorkomen van een aantal veelvoorkomende problemen, zoals het hebben van schulden en het niet begrijpen van een Nederlandse administratie. Ook zetten we in op inburgering en het leren van de taal. We denken dat hierdoor de start van de integratie beter is. Dat doen we door de maatregelen zoals benoemd bij het onderdeel Inkomen en basis op orde en participatie. Ondanks dat we preventief inzetten op het voorkomen van problemen, is het niet realistisch te verwachten dat daardoor nooit meer meervoudige problematiek optreedt. De verschillende culturele normen en waarden en mogelijke trauma's werken soms belemmerend voor de integratie. Wat we wel kunnen is het op tijd signaleren daar waar gezinnen volledig vastlopen. We hebben hiervoor ook afspraken met onze maatschappelijke partners en de sluitende aanpak.

Jeugdzorg:

Het CJG maakt onderdeel uit van ons Toegangsmodel tot Jeugdhulp. Met CJG maken we afspraken waar zij op moeten letten bij het volgen van de asielgerechtigde kinderen.

Radicalisering:

We maken beleid over hoe we radicalisering proberen te voorkomen en tegen te gaan als het zich onverhoopt toch voordoet.

6 Naar school gaan in Lansingerland

6.1 Inleiding

Voor alle kinderen, dus ook de kinderen van asielgerechtigden, geldt dat zij, vanaf vijf jaar tot het einde van het schooljaar waarin de jongere zestien jaar wordt, leerplichtig zijn. Daarna is de jongere tot achttien jaar kwalificatieplichtig. Dat is de plicht om onderwijs te volgen om een startkwalificatie te behalen. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of MBO niveau 2 en hoger. Stichting VluchtelingenWerk zorgt ervoor dat de asielgerechtigde kinderen en hun ouders zich zo snel mogelijk op school aanmelden. Daar waar mogelijk worden de kinderen op een reguliere school geplaatst. Als dit niet mogelijk is, worden de kinderen in een schakelklas geplaatst. Schakelklassen zijn bedoeld voor kinderen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om regulier onderwijs te volgen. In een aparte groep wordt onderwijs aangeboden dat er op gericht is deze taalachterstand weg te werken, zodat de leerling daarna (weer) volledig deel kan nemen aan het reguliere onderwijs. In Lansingerland gaat het in 2015 in totaal om ongeveer twintig leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en acht leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar die worden verwacht. De schatting van het aantal leerlingen in 2016 bedraagt 22 leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar en tien leerlingen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar.

Binnen de gemeente is momenteel geen schakelklas aanwezig. Onze kinderen maken gebruik van de schakelklassen in Rotterdam en tot 2015 ook van de schakelklassen in Zoetermeer en Delft. De gemeentelijke verordening leerlingenvervoer bepaalt of de kinderen in aanmerking komen voor een vorm van leerlingenvervoer. Volgens de huidige verordening komen de kinderen tot 12 jaar in aanmerking voor taxivervoer naar de schakelklassen (bij een afstand van meer dan zes kilometer tussen woning en school). Jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar komen in principe niet voor leerlingenvervoer in aanmerking, tenzij er bijzondere omstandigheden zijn.

6.2 Aandachtspunten rondom onderwijs

Vanwege de grote toestroom van vluchtelingen wordt het steeds lastiger om de kinderen uit Lansingerland in de al bestaande schakelklassen te plaatsen. Steeds meer regiogemeenten “weten” de leerlingen uit omliggende gemeenten omdat zij de onderwijsplekken voor hun eigen leerlingen nodig hebben. De kinderen uit Lansingerland kunnen op dit moment nog gebruik blijven maken van schakelklassen in Rotterdam, maar het is de verwachting dat Rotterdam op een gegeven moment ook een tekort aan plaatsen gaat krijgen.

6.3 Doel en resultaat

Doel:

- Goed onderwijs voor asielgerechtigde kinderen waardoor zij zo snel mogelijk integreren.

Resultaat:

- Voorschoolse educatie op peuteropvanglocaties en kinderdagverblijven aanbieden aan peuters tussen 2 en 4 jaar om toekomstige onderwijsachterstanden te voorkomen.
- Onderwijsplekken realiseren of inkopen voor kinderen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen om deel te kunnen nemen aan het reguliere onderwijs.

6.4 Plan van aanpak

Voorschoolse educatie (2-4 jaar)

Wij verwachten dat er jaarlijks ongeveer 15 peuters in de leeftijd van 2 tot 4 jaar in Lansingerland worden gehuisvest. Het is van belang dat deze peuters zo spoedig mogelijk de Nederlandse taal gaan beheersen zodat zij zonder (grote) achterstanden kunnen doorstromen naar het basisonderwijs. De peuteropvanglocaties (voormalige peuterspeelzalen) en diverse kinderdagverblijven bieden speciale voorschoolse educatieprogramma's aan om taalachterstanden aan te pakken. Het is de verwachting dat de asielgerechtigden over het algemeen een hoge opleiding in het land van herkomst hebben gehad. Hierdoor vielen hun kinderen buiten onze doelgroep voor voorschoolse educatie. Het college heeft op 13 oktober 2015 besloten om de doelgroep voor voorschoolse educatie uit te breiden zodat ook deze kinderen onder de doelgroep vallen.

Vanaf augustus 2015 betalen alle ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage voor 2 van de 4 dagdelen voorschoolse educatie op de peuteropvang. Dit geldt ook voor de asielgerechtigden. Wanneer een asielgerechtigde recht heeft op een tegemoetkoming in de kosten voor kinderopvang (als zij een inburgerings- of re-integratie traject volgen) kunnen zij in sommige gevallen een aanvraag indienen voor een compensatie van deze ouderbijdrage via het Participatiebudget. Wanneer iemand in de laagste inkomenscategorie valt, bedraagt de ouderbijdrage ongeveer € 45,00 per maand. De overige 2 dagdelen worden volledig door de gemeente gesubsidieerd. Voor de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven geldt dat alleen ouders, die recht hebben op de kinderopvangtoeslag, hiervan gebruik kunnen maken. Zij betalen dan voor het aantal uren dat de opvang wordt afgenomen. Er worden dan geen extra dagdelen gesubsidieerd.

Primair onderwijs

Samen met de scholen in Lansingerland werken we aan voldoende aanbod om asielgerechtigde kinderen lokaal of sub-regionaal een onderwijsaanbod aan te bieden. Dit aanbod kan bestaan uit het inrichten van een officiële schakelklas of in de vorm van intensieve ambulante ondersteuning op de scholen. Het probleem hierbij is dat het aantal leerlingen per jaar sterk kan verschillen. Een basisschool krijgt pas extra middelen van het Rijk als er minimaal 4 nieuwe leerlingen per peildatum (jaarlijks op 1 oktober) geplaatst zijn. Daarnaast kunnen de leerlingen sterk in leeftijd en niveau van elkaar verschillen. Hierdoor is het lastig om voor de relatief kleine groep kinderen, dat binnen Lansingerland behoefte zou hebben aan deze specifieke taalondersteuning, een passend aanbod te realiseren.

Wij werken samen met het Samenwerkingsverband PPO Delflanden (het samenwerkingsverband voor het Passend onderwijs in het Primair onderwijs), de schoolbesturen en de schooldirecteuren om zo lokaal mogelijk, een schakelklas te realiseren. Scholengroep Holland heeft ons benaderd met een plan om een lokale schakelklas te realiseren in Bleiswijk. De reden hiervoor is dat er in korte tijd 7 asielgerechtigde kinderen zich bij hen hebben aangemeld. Zodra dit plan klaar is en de schoolbesturen tot overeenstemming zijn gekomen over het plan, wordt het plan aan de gemeente voorgelegd. Als uit de financiële doorrekening van het schoolbestuur blijkt dat er extra middelen nodig zijn, is de gemeente bereid om subsidie te verstrekken voor deze internationale schakelklas. Deze subsidie wordt beschikbaar gesteld uit de onderbesteding van de Rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid. Als het toch niet haalbaar is om een lokale voorziening te realiseren, gaan wij met de gemeente Pijnacker-Nootdorp (ook onderdeel van het samenwerkingsverband) in gesprek of het haalbaar en wenselijk is om samen een voorziening te realiseren. Als zowel een lokale als een subregionale voorziening niet mogelijk is, kopen wij plekken in bij de bestaande schakelklassen in Rotterdam, Zoetermeer of Delft.

Voortgezet onderwijs

Voor het onderwijs aan asielgerechtigde kinderen in de leeftijd 12-18 richten wij ons op de Internationale Schakelklassen in Rotterdam. Wij werken hierbij samen met het Samenwerkingsverband Koers VO. Binnen het samenwerkingsverband zijn diverse scholen in Rotterdam die zich hebben gespecialiseerd in het onderwijs aan leerlingen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. De gemeente Rotterdam heeft aangegeven dat er op korte termijn voldoende plaatsen beschikbaar zijn er dat de scholen nog uitbreidingsmogelijkheden zien voor de lange termijn.

7 Financiën

In onderstaand overzicht wordt aangegeven wat de kosten zijn voor de uitvoering van het plan van aanpak. Een groot deel van de maatregelen vindt plaats binnen de reguliere werkzaamheden. Hiervoor worden geen extra kosten gemaakt of is regulier begroot. Voor het deel van de maatregelen die niet regulier begroot zijn en waarvoor geen dekking is gevonden, vragen we de gemeenteraad om een besluit over te nemen. De gevolgen hiervan worden verwerkt in de Voorjaarsnota 2016.

7.1 Wonen in Lansingerland

Maatregelen/activiteit	Kosten	Incidenteel/ structureel	Regulier in de begroting	Dekking
Hegerborch				
Reguliere woningvoorraad 3B Wonen				
Extra/versnelde nieuwbouw sociale woningvoorraad				
0,5 fte voor versnelling nieuwbouw (projectleider 6 maanden 2 d/pw)				
Totaal				

7.2 Inburgeren en participeren in Lansingerland

In onderstaand overzicht zijn alle maatregelen en activiteiten opgenomen waarvoor financiële middelen nodig zijn. Bijna alle maatregelen komen voort uit een verplichting of al bestaande kaders. Dat betekent dat voor de meeste maatregelen geen echte keuze is, omdat het de reguliere taken betreft van de gemeente. De reguliere taken, waarvoor wel extra uitgaven moeten worden begroot vanwege de verhoogde instroom van asielgerechtigden, zijn aangegeven met "Verhoogde uitgaven". Bij twee maatregelen is een keuze en dat is de inzet van tolken (regel 10) en de administratietraining (regel 11).

	Maatregelen/activiteit	Kosten	Incidenteel/ structureel	Regulier in de begroting	Dekking
1	Verhoogde uitgaven Publiekszaken: extra 0,5 fte bij PZ voor minimaal 2 jaar (afhandeling extra aanvragen bijstandsuitkering, technisch budgetbeheer, maken ondersteuningsplannen, maatregelen participatie en monitoren inburgering)				
2	Verhoogde uitgaven bijstandsuitkeringen				

3	Verhoogde uitgaven inrichtings- en stofferingskosten (in de vorm van bijzondere bijstand)				
4	Verhoogde uitgaven overbruggingskrediet				
5	Verhoogde uitgaven collectieve zorgverzekering				
6	Verhoogde uitgaven individuele inkomenstoeslag NB: Geldt pas na vanaf 2018				
7	Verhoogde uitgaven Fondsen voor Jeugd				
8	Verhoogde uitgaven individuele bijzondere bijstand				
9	Verhoogde uitgaven gemeentelijke kwijtschelding				
10	Extra inzet van tolken				
11	Verhoogde uitgaven VluchtelingenWerk (40 trajecten)				
12	Administratie training				
13	Participatie trajecten				
14	Taal training				
15	Verhoogde uitgaven Jeugdhulp				
16	Verhoogde uitgaven toegang (Kwadraad en CJG)				
	Totaal				

Toelichting bij berekening:

7.3 Naar school gaan in Lansingerland

In onderstaand overzicht zijn alle maatregelen en activiteiten opgenomen waarvoor financiële middelen nodig zijn.

	Maatregelen/activiteit	Kosten	Incidenteel/ structureel	Regulier in de begroting	Dekking
1	Voorschoolse educatie				
2	Primair onderwijs				
3	Voortgezet onderwijs				
	Totaal				

Toelichting bij berekening:

8 Communicatie en omgeving

8.1 Algemene boodschap

Lansingerland voldoet aan de wettelijke verplichting en de taakstelling bij de huisvesting van asielgerechtigden. We maken in ons beleid geen onderscheid tussen asielgerechtigden en andere inwoners. Wel treffen we extra maatregelen om asielgerechtigden zo snel mogelijk te laten instromen in het reguliere beleid. Daarbij is maatwerk leidend.

8.2 Extern en intern draagvlak

Voor deze notitie hebben we een breed draagvlak gezocht. De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) is namens het college gevraagd om een advies te geven over de notitie. Dit advies hebben we verwerkt en meegenomen bij het opstellen van de notitie. Daarnaast hebben inloopavonden over mogelijke kleinschalige noodopvang plaatsgevonden in de drie kernen Berkel & Rodenrijs, Bergschenhoek en Bleiswijk. De input die door inwoners tijdens deze avonden is gegeven, hebben we mee genomen in de notitie. Tenslotte hebben diverse maatschappelijke partners breed input gegeven voor de notitie, soms op het niveau van visievorming, soms bij de analyse van het probleem of de oplossing ervan. Denk hierbij aan 3B Wonen, VluchtelingenWerk, Kwadraad, CJG, de scholen, de onderwijsbesturen en GGD.

Ook intern is veel samenwerking gezocht. De notitie is een co-productie tussen de afdeling Publiekszaken, Ruimtelijke Ontwikkeling en Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling met ook belangrijke input van communicatie en veiligheid.

8.3 Omgevingsanalyse

Het verschil van leefstijl en levensovertuiging is een aandachtspunt voor de hele aanpak. We zijn scherp op signalen van maatschappelijke onrust, verscherpte tegenstellingen, polarisatie en radicalisering. Deels zijn we daarbij afhankelijk van meldingen en signalen uit ons netwerk om knelpunten helder te krijgen. Daarvoor is het belangrijk om een stevig netwerk te hebben en te onderhouden.

We monitoren continu de media in Lansingerland. Dat wil zeggen dat twitter, de kranten, facebook en andere vormen van media nauwlettend in de gaten worden gehouden. Het team van communicatie heeft verscherpt aandacht om tijdig signalen op te vangen als het gaat om asielzoekers en asielgerechtigden.

8.4 Communicatie

Bij de implementatie van de visie en op het moment dat de acties uit dit plan worden uitgevoerd, zal veelvuldig contact worden gezocht met de betreffende partners. Ook voor de werving van vrijwilligers. Naast afstemming en communicatie met de belangrijkste samenwerkingspartners VluchtelingenWerk en 3B Wonen, proberen we het onderwerp zoveel mogelijk te agenderen binnen al bestaande overlegstructuren. De visie kan een onderwerp zijn op de (maandelijkse) persconferentie van december. Mocht de monitoring of omgevingsanalyse daar aanleiding toe geven dan wordt bekeken of en hoe er we gaan communiceren.

Voor de ingebruikname van de Hergerborch wordt in samenwerking met 3B Wonen een apart communicatieplan opgezet, omdat het belangrijk is om inwoners in een vroeg stadium te betrekken en te informeren.



Het advies van de ASD.

Gevraagd advies

De gemeente Lansingerland heeft te maken met een verhoogde taakstelling voor het huisvesten en integreren van asielgerechtigden. Om de verhoogde taakstelling op te vangen is uw college voornemens het beleid aan te scherpen. Uw college heeft de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) gevraagd advies uit te brengen over de notitie 'Asielgerechtigden in Lansingerland' in het bijzonder over de lokale uitgangspunten en de maatregelen die de gemeente wil nemen voor het huisvesten, inburgeren, participeren en onderwijzen van asielgerechtigden. De ASD heeft op 29 oktober 2015 de eerste versie ontvangen van de notitie, gevolgd door de tweede versie op 12 november.

Bij de bestudering van de adviesaanvraag werd geconstateerd dat de eerste versie van de notitie 'Asielgerechtigden in Lansingerland' niet volledig was. Onder meer management samenvatting, communicatiestrategie en financiën ontbraken.

Verder wordt de businesscase extra nieuwbouw sociale woningbouw betrokken bij het raadsbesluit wat hiervoor nodig is. Graag had de ASD ook hiervan kennis genomen. Uit de mondelinge toelichting van uw beleidsambtenaar is gebleken dat tijdsdruk ten grondslag lag aan de incomplete eerste versie van de notitie. De definitieve ambtelijke notitie aan uw college wordt niet ter advisering voorgelegd aan de ASD. Zij krijgt wel een afschrift van deze notitie. De ASD heeft haar advies gebaseerd op beide versies van voorliggend beleidsstuk en tevens haar eigen visie geven op de communicatiestrategie.

Algemeen

Dagelijks steken honderden vluchtelingen de Middellandse zee over om een veiliger onderkomen in Europa te vinden. De beelden van overvolle gammele boten en hopeloze mensen drijvend in zee bereiken regelmatig het nieuws. De Europese Unie (EU) ziet zich voor een groot probleem geplaatst om een politieke oplossing te vinden voor deze humanitaire tragedie. Uit een recent rapport van de United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) blijkt dat er eind 2014 zo'n 59,9 miljoen mensen op de vlucht, ontheemd of asielzoeker zijn. De UNHCR werd opgericht op 14 december 1950 met als doel het beschermen en ondersteunen van vluchtelingen met opvang, terugkeer, of vestiging in een ander land. In 2003 heeft de Algemene Vergadering het mandaat van de organisatie verlengd totdat het vluchtelingenprobleem is opgelost. Het Verdrag van de Verenigde Naties betreffende de Status van Vluchtelingen werd op 28 juli 1951 aangenomen. Dit is de juridische basis voor de hulpverlening aan vluchtelingen.

Het aantal vluchtelingen is sinds de Tweede Wereldoorlog niet eerder zo groot geweest. Eerder bleek al uit cijfers van Eurostat dat er in 2014 in totaal zo'n 388.620 vluchtelingen naar Europa trokken, waarvan de meesten richting Frankrijk, Duitsland en Zweden zijn gegaan. De oorzaken van de exodus zijn te verdelen in drie categorieën, namelijk demografisch, economisch en democratisch.

De burgeroorlog in Syrië heeft geleid tot een forse toename van het aantal asielzoekers in Nederland. Dit jaar vroegen tot nu toe al 18.000 personen asiel aan. Ook kwamen er 8.000

zogenoemde na-reizigers naar ons land. Dat blijkt uit cijfers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) die zijn verzameld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Met 18.000 eerste asielverzoeken is in acht maanden al bijna het totaal van vorig jaar (21.810) bereikt, en het totaal van 2013 (9.840) zo goed als verdubbeld.

Nederland verwacht de komende maanden, ondanks de invallende winter in West Europa, nog meer vluchtelingen onderdak te moeten bieden. De huidige instroom is zo groot dat het niet langer de vraag is *of*, maar *wanneer* het verzoek van het kabinet en het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) komt om meer vluchtelingen op te vangen. Ongeveer 20 miljoen mensen op het totale aantal van 507 miljoen inwoners van de EU komen van buiten de EU.

De asielverzoeken worden vooral ingediend door mannen. In de eerste acht maanden van 2015 was 59 procent van de asielzoekers een volwassen man, 20 procent een vrouw, en 21 procent een kind. Onder de na-reizigers was juist het overgrote deel minderjarig en ruim 30 procent vrouw. Veel families uit Syrië, Irak of Afghanistan laten één van de jonge volwassen mannen de reis naar Europa maken om asiel aan te vragen, waarna familieleden later kunnen komen.

Bij de opvang en begeleiding van zowel asielzoekers en vluchtelingen in ons land zijn gemeenten, woningcorporaties en Vluchtelingenwerk nauw betrokken. Uit cijfers van het COA blijkt dat de opvang van asielzoekers door Nederlandse burgers nog niet van de grond komt. Er zijn nog veel vragen over de voorwaarden voor onderdak bij particulieren. De COA stelt terecht dat opvang een professe is. Gelet op de actuele ontwikkelingen is het gezamenlijk belang echter groot.

Advies

De ASD heeft kennisgenomen van de financiële gevolgen en heeft geen redenen dan wel referentiekader om hierover advies uit te brengen. Wel is het voor de ASD onduidelijk of bij de opbouw van de extra uitgaven rekening is gehouden met vergoeding vanuit het Rijk.

De ASD zal haar advies uitsplitsen naar wonen, scholing en inburgering en participatie. Tevens geeft de ASD haar visie over communicatie met de inwoners van Lansingerland. Vooruitlopend hierop plaatst de ASD de volgende algemene opmerkingen:

- De opvang, huisvesting en integratie van asielgerechtigden is een nationale crisis geworden. Met de verwachting, die recent is uitgesproken door de EU, van drie miljoen extra vluchtelingen in de komende jaren, zullen bestaande organisaties en processen niet meer toereikend zijn. Desondanks houdt de gemeente vast aan het toepassen van bestaande processen en procedures. Daarbij wordt de cliënt ondergeschikt gemaakt aan het werkproces en zal de toegang voor asielgerechtigden door taalachterstand en culturele achtergrond (extra) problemen opleveren. Ter illustratie het voorbeeld van ons centrale telefoonnummer 14 010. Weliswaar prima bereikbaar, maar Lansingerland is een onmogelijke naam om goed uit te spreken voor een asielgerechtigde. Ook de voorlichting en begeleiding door het COA van asielgerechtigden tijdens het verblijf in het AZC is

beprekter dan waar de gemeente van uitgaat. Hierdoor stromen mensen minder goed voorbereid naar de gemeente.

De huidige- en verwachte toestroom vraagt om een (tijdelijke) alternatieve aanpak. De ASD geeft de gemeente ter overweging om de komende maanden door middel van het formeren van bijvoorbeeld een crisisteam, dit dossier in zijn volle breedte aandacht te geven. Niet alleen de asielgerechtigden maar juist ook de huidige inwoners van Lansingerland verdienen deze aandacht, zichtbaarheid en doortastendheid waardoor veel gevoelens van onzekerheid weggenomen kunnen worden.

In het verlengde hiervan adviseert de ASD om binnen de gemeentelijke organisatie één contactpersoon te benoemen waarmee maatschappelijke organisaties problemen snel en adequaat kunnen adresseren en oplossen. Deze persoon kan er ook voor zorgen dat alle partijen en maatschappelijke organisaties betrokken bij dit dossier snel en volledig worden geïnformeerd over (te verwachten) beleidswijzigingen. Bij de uitwerking van haar advies heeft de ASD signalen ontvangen dat organisaties soms met achterhaalde of onvolledige informatie werken;

- Bij de uitvoering vertrouwt de gemeente op de toegang tot het sociaal domein via de reguliere toegangspartners. De ASD adviseert om bij deze toegangspartners expliciet na te gaan of deze voldoende zijn geëquipeerd op de verwachte taakstelling. Zo is bijvoorbeeld de mogelijkheid om gebruik te maken van tolken de laatste jaren sterk bezuinigd. Zijn Kwadraad, het CJG en Welzijn Lansingerland klaar voor de extra taakstellingen?
- In dit moeilijke dossier met steeds weer nieuwe bijstellingen vanuit het Rijk, die rechtstreeks ingrijpen op het werk van betrokken maatschappelijke organisaties zoals Vluchtelingenwerk, wil de ASD graag haar waardering uitspreken voor hun niet eenvoudige taak. Daarbij adviseert de ASD om de vrijwilligers betrokken bij dit terrein waar mogelijk te ondersteunen met waardering en aandacht. Een (werk)bezoek of een schouderklopje vanuit het college of de gemeenteraad kan rekenen op veel waardering;
- De ASD heeft geconstateerd dat er geen duidelijk onderscheid in de notitie is aangebracht tussen bestaand- en nieuw beleid. Voor de bestudering en beoordeling van de notitie adviseert de ASD om dit in de management samenvatting aan te geven;
- De ASD heeft geconstateerd dat in de tweede versie van de notitie een overzicht met gegevens zoals: aantal man/vrouw, alleenstaand, gezin, gezinsgrootte bij huisvesting, afkomst, opleidingsniveau, bijstand + werk en andere voorzieningen is verwijderd. In het kader van inzicht over de omvang van de problematiek adviseert de ASD om deze gegevens toch op te nemen in de notitie en aan te vullen met:
 - Aantal aanvragen voor gezinshereniging (binnen drie maanden en na drie maanden);
 - Reden waarom men de aanvraag voor gezinshereniging pas na drie maanden heeft aangevraagd;

- Aantal behaalde inburgeringscursussen en wanneer (1e jaar, 2e jaar, et cetera).
- De ASD heeft geconstateerd dat de informatie opgenomen in hoofdstuk 1 en 3 op onderdelen niet volledig is:
 - Zo moet een asielgerechtigde eerst zijn inburgeringsdiploma hebben behaald voordat hij de Nederlandse nationaliteit kan aanvragen;
 - Door de huidige instroom staat er bijzonder veel druk op de asielprocedure. De beoordeling of iemand wel of niet terecht bang is voor vervolging wordt niet altijd getoetst;
 - Asielzoekers met een verblijfsvergunning verblijven momenteel langer dan 12 weken in een AZC;
 - Bij de invoering van de inburgeringsplicht hadden de gemeenten in eerste instantie de verantwoordelijkheid voor de inburgering. Pas later is deze verantwoordelijkheid volledig neergelegd bij de asielgerechtigde;
 - Gesproken wordt over extra maatregelen. Onduidelijk is welke dit nu precies zijn.

Huisvesting

De gemeente Lansingerland heeft als taakstelling om voor de eerste helft van 2016, 69 personen (asielgerechtigden) onder te brengen in de sociale huursector. Uitgaande van de factor 0,7 die Rotterdam hanteert betekent dit minimaal 48 woningen of wooneenheden.

Het aantal asielgerechtigden wordt mogelijk in maart volgend jaar nog bijgesteld als gevolg van de Europese afspraken inzake de registratie en herlocatie van vluchtelingen uit Syrië en Eritrea vanuit Griekenland en Italië. Juridisch is een asielgerechtigde een verblijfsgerechtigde vreemdeling die ingevolge de Vreemdelingenwet als vluchteling is toegelaten, dan wel beschikt over een op grond van een asielaanvraag verleende vergunning of over een voorwaardelijke vergunning tot verblijf.

Een goed onderdak is een basisbehoefte, dan kunnen mensen in hun leven weer een stap verder zetten. Nederlandse gemeenten verwachten volgens cijfers van het COA voor volgend jaar wederom een enorme stijging van het aantal vluchtelingen en daarmee een groeiende hoeveelheid dat recht heeft op een huurwoning. Uit cijfers van het COA blijkt dat momenteel bijna vijftienduizend asielgerechtigden wachten op een huis in een van de bijna 400 Nederlandse gemeenten. Dit terwijl de toestroom van vluchtelingen uit conflictgebieden aanhoudt.

De bouwproductie in ons land is door de economische crisis ingestort en ondertussen moeten de corporaties sociale woningen verkopen om aan de door het Rijk opgelegde verhuurdersheffing te kunnen voldoen. De verhuurderheffing is een heffing die zich richt op verhuurders van huurwoningen in de gereguleerde sector. Woningcorporaties krijgen het daardoor steeds moeilijker. Naar aanleiding van de parlementaire enquête naar misstanden in de bouw en onder dwang van de nieuwe woningwet (vanaf 1 juli dit jaar) zijn corporaties inmiddels teruggekeerd naar hun kern: het huisvesten van kwetsbare mensen met lage inkomens.

De plannen om voldoende huisvestingsmogelijkheden te realiseren zijn verre van zeker. De sobere huisvesting zoals verwoord in het coalitieakkoord van 12 oktober moet nog goedgekeurd worden in de Eerste en Tweede Kamer. Het is nog onzeker wanneer de Hergerborch beschikbaar komt. Met de huidige toestroom van vluchtelingen is het onzeker of de verwachte taakstelling nog reëel is.

De ASD heeft in haar advies over de sociale huisvesting in augustus 2015 (ASD 2015-03) al een aantal suggesties gedaan die ook van toepassing zijn op dit dossier zoals:

- Ouderen stimuleren om van een eengezinswoning naar een seniorenappartement te verhuizen, zodat deze woningen beschikbaar komen voor gezinnen. Dit vergroot de doorstroming met als gevolg het vrijkomen van onder meer sociale huurwoningen;
- Het bouwen van semi permanente noodvoorzieningen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de verwachte gezinshereniging en de grootte van de benodigde woningen. Vermeden moet worden dat er wijken in wijken gecreëerd gaan worden. Dit

werkt stigmatiserend en niet integrerend. Segregatie van een bepaalde doelgroep werkt de integratie in het algemeen tegen. Er moet een onderscheid gemaakt worden in het aanbod van sociale huurwoningen voor de diverse doelgroepen (bijvoorbeeld naast standaard woningzoekenden (ouderen, jongeren, asielgerechtigden), mensen met een verstandelijke beperking, beschermd wonen, begeleid zelfstandig wonen et cetera). De gemeente moet niet alleen gefocust zijn op het totaal *aantal* sociale huurwoningen, maar ook rekening houden met diversiteit. In het kader van een integrale samenleving is het wenselijk hen met de inwoners van Lansingerland te laten samenleven en niet separaat te huisvesten;

- Doorstroom bevorderen van sociale huurwoning naar vrije sector, door een eenmalige bijdrage bij de verhuis- en inrichtingskosten.

Hieraan wil de ASD de volgende suggesties toevoegen:

- Tijdelijk ontheffing regelgeving tegen de zogenoemde over-bewoning. Bijvoorbeeld dat drie personen, die geen familie van elkaar zijn, toch in één woning kunnen wonen;
- Om asielgerechtigden de komende tijd te huisvesten is gemeentelijke slagvaardigheid (bijvoorbeeld wijziging bestemmingsplannen) en een goede samenwerking met corporatie 3BWonen zeer belangrijk;
- Het zou wenselijk zijn dat de gemeente een beleid maakt waar iedereen van kan profiteren en dat de integratie van asielgerechtigden bevordert. Er ontstaat dan een betere balans in de verdeling van de sociale huurwoningen en er kan ook meteen een inhaalslag van sociale huurwoningen worden gemaakt, oftewel een win-win situatie.

Inburgeren en participeren

Sinds 1 januari 2007 geldt in Nederland de Wet inburgering. Het doel van deze wet is om alle vreemdelingen die permanent in Nederland willen blijven, maar de Nederlandse taal en samenleving niet goed genoeg kennen, het inburgeringsexamen te laten halen. De verwachting is dat deze vreemdelingen daardoor beter kunnen participeren in de Nederlandse samenleving.

Participeren kan op verschillende manieren. Het kan door het hebben van betaald of onbetaald werk, door het volgen van een opleiding, door het actief meewerken op school of door -zonder hulp van anderen- contacten te onderhouden met Nederlandse instanties en medeburgers. Over participatie door mensen die een inburgeringstraject hebben gevolgd is echter weinig bekend. Er worden geen gegevens bijgehouden over de activiteiten die deze mensen, buiten de inburgeringscursus, in de Nederlandse samenleving ontplooiën. Bovendien zijn er veel andere factoren die de participatie van mensen kunnen beïnvloeden. Denk aan de situatie op de arbeidsmarkt, de opleiding die de vreemdeling al in het land van herkomst heeft gehad en aantal jaren dat hij of zij al in Nederland is.

Algemeen kan worden gesteld dat iedere asielgerechtigde door het volgen van een inburgeringstraject een stapje hoger zet op de ladder van participatie in de Nederlandse samenleving. Door het leren van de taal en het beter leren begrijpen hoe de Nederlandse samenleving in elkaar zit, wordt het voor asielgerechtigden eenvoudiger om contacten te leggen en zelfstandig handelingen te verrichten in het maatschappelijke verkeer. Inburgering neemt twee cruciale belemmeringen voor participatie weg, namelijk het beheersen van de Nederlandse taal en het (in meer of minder mate) begrijpen van de Nederlandse samenleving.

Bij het hoofdstuk over inburgering en participeren heeft de ASD de volgende opmerkingen en adviezen:

- De hoogte van het overbruggingsuitkering te heroverwegen, omdat deze vaak niet toereikend is voor de eerste huurbetaling, aansluiting gas, water en elektra. Hierdoor is er onvoldoende leefgeld beschikbaar;
- De ASD constateert dat in het voorgestelde beleid de asielgerechtigde zelf verantwoordelijk is voor inburgering en participatie. De ASD onderschrijft dit beleid. Echter, extra ondersteuning zal de participatie en inburgering bevorderen. Bijvoorbeeld het ondersteunen bij het vinden van een geschikte inburgeringscursus, maar ook de extra inzet van tolken bij huisartsbezoek, opstellen ondersteuningsplan et cetera;
- Er blijken strenge eisen te zijn aan de invulling die asielgerechtigden hebben voor de inrichting van hun woning. Voor de inrichting en stoffering van de woning ontvangt de asielgerechtigde bijstand. De gemeente controleert alle uitgaven. Bonnen worden gecontroleerd en de beleidsregels worden zeer strikt toegepast. De kosten voor het vervoer van meubilair worden bijvoorbeeld niet vergoed. Ook is onduidelijkheid over de maximale prijzen die besteed mogen worden aan goederen. De ASD adviseert het

bestaande beleid aan te passen en te komen tot een werkbare regeling voor het inrichten van de woning. Bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van een budget (inclusief vervoer) voor de inrichting van een keukeninventaris. Het voorstel om inrichting en stoffering uitsluitend in natura te verstrekken vindt de ASD een te grote beperking van de keuzevrijheid van de asielgerechtigde. Er dient rekening gehouden te worden met de eigen voorkeur. Daarbij dient de asielgerechtigde de inrichtingskosten (ook verstrekt in natura) terug te betalen, terwijl er geen eigen keuze mogelijk is;

- Voor inburgeren en het leren van de taal ligt de verantwoordelijkheid volledig bij de asielgerechtigde. Ook de financiële ondersteuning hiervoor loopt buiten de gemeente om via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Echter, in de doelstelling en resultaten staan criteria zoals: *'alle asielgerechtigden beheersen binnen drie jaar de Nederlandse taal op referentieniveau 1F'* en *'na 1,5 jaar is er een verbetering in de zelfredzaamheidsmatrix en hebben een minder grote afstand tot arbeidsmarkt'*.

De ASD onderschrijft de beoogde doelstellingen, maar het is onduidelijk hoe de gemeente het ogenschijnlijke gat tussen *'eigen verantwoordelijkheid asielgerechtigden'* en de geformuleerde doelstelling en resultaten gaat overbruggen. Komt er een aanscherping van het lokale beleid? Worden er verplichtingen opgelegd aan de asielgerechtigden? Daarbij is de gemeente afhankelijk van derden voor het realiseren van de doelstellingen. Is er afstemming geweest met deze partijen? Delen zij de ambities van de gemeente? Zijn de voorgestelde ondersteuningstrajecten voldoende qua duur en intensiteit? De ASD adviseert om alle maatschappelijke organisaties betrokken bij de participatie en inburgering uit te nodigen om te komen tot een integrale aanpak en sluitende afspraken;

- Asielgerechtigden hebben per definitie een afstand tot de Nederlandse arbeidsmarkt. De ASD adviseert om extra maatregelen te nemen om de participatie en inburgering te bevorderen en om de ondersteuning hierbij niet te beperken tot de eerste drie maanden, maar over een langere periode uit te voeren. De ASD verwijst hiervoor graag naar gemeenten als Woerden, Oudewater, Montfoort en Bodegraven-Reeuwijk waar asielgerechtigden sneller participeren. Zij worden naast de dagen dat zij naar school gaan voor de inburgering (meestal drie dagdelen per week) ingezet op de werkervaringsplaatsen of bij vrijwilligerswerk. Naast deze werkzaamheden wordt ook nog taal coaching aangeboden. De vluchtelingen worden in kleine groepjes verdeeld en met behulp van een docent krijgen zij extra les, individueel of met behulp van E-learning. Op deze wijze zijn de asielgerechtigden vrijwel fulltime aan de slag;
- Het technisch budgetbeheer wordt in de notitie gelimiteerd in tijd (maximaal zes maanden), terwijl juist het doel is om zelfstandig een administratie te kunnen voeren. Nu is de 'leercurve' niet bij iedereen gelijk. Maatschappelijke organisaties zoals Humanitas (Thuisadministratie) en Schuldhulpmaatje gaan in hun ondersteuning uit van een periode van twaalf maanden. De ASD adviseert om het technisch budgetbeheer niet te beperken in tijd, maar juist te koppelen aan zelfredzaamheid. Pas dan is het verantwoord om de asielgerechtigde zelfstandig de administratie te laten voeren om mogelijk schulden te voorkomen. Dit betekent tevens dat de gemeente een grote

verantwoordelijkheid heeft richting de eerdere genoemde maatschappelijke organisaties in middelen en ondersteuning, omdat zij de financiële zelfredzaamheid van de asielgerechtigde moeten begeleiden. Kanttekeningen hierbij zijn wel dat het project Schuldhulpmaatje pas recentelijk is gestart en dat bij Humanitas de ondersteuning tot nu toe alleen mogelijk is als men de Nederlandse taal beheerst. Extra drempel hierbij is dat cliënten zelf telefonisch een afspraak moeten maken;

Aanvullend merkt de ASD op:

- Asielgerechtigden weten de huisarts wel te vinden, maar door cultuur en/of communicatieproblemen is het lastig om hen snelle en adequate hulp te bieden;
- Is het reëel om gezien de hoge druk bij het COA er vanuit te gaan, dat het COA rekening houdt met het door Lansingerland gewenste arbeidsprofiel bij de plaatsing van asielgerechtigden in de gemeente?
- Gelet op recente ontwikkelingen in Europa stelt de ASD uw voorgenomen beleid tegen radicalisering te concretiseren, en niet af te wachten tot het zich onverhoopt voordoet. Zoals nu verwoord in de notitie.

Onderwijs

Migranten moeten goed integreren in de nieuwe samenleving. En dat is iets wat van twee kanten moet komen. De migranten moeten de regels en waarden respecteren van de samenleving waarin zij terechtkomen, en het gastland moet migranten de kans geven om een volwaardig lid van die samenleving te worden. Dat betekent dat zij onder meer de taal moeten kunnen leren, kunnen studeren of werken.

Bij dit onderwerp wil de ASD graag de volgende adviezen geven:

- Jonge asielgerechtigden (12 tot 18 jaar) komen in principe niet in aanmerking voor leerlingenvervoer of financiële ondersteuning hiervoor. Echter Lansingerland biedt binnen haar gemeentegrenzen voor deze groep geen schakelklassen of gespecialiseerd onderwijs aan. Deze jongeren moeten veelal naar Rotterdam reizen. Een alternatief dichterbij huis is er gewoon niet. De ASD adviseert om voor deze jongeren leerlingenvervoer of financiële ondersteuning voor het vervoer aan te bieden;
- De ASD adviseert om bij het overleg met verschillende lokale en regionale partijen extra aandacht te besteden aan:
 - Voor kinderen <12 jaar een basisschool in de wijk of buurt;
 - Taalonderwijs in midden- en bovenbouw;
 - Voor jongeren 16 jaar en ouder ondersteuning in de voorbereiding op het MBO.
- De ASD adviseert om het belang van vier dagdelen voorschoolse educatie extra onder de aandacht te brengen van asielgerechtigden en de hulpverleners en daarbij tevens de ouderbijdrage voor hen niet te laten gelden;
- De ASD adviseert om regie te houden op het primair onderwijs. Niet zomaar plaatsen inkopen bij Rotterdam. Alleen in uiterste nood. Zelf primair onderwijs organiseren al dan niet in samenwerking met Pijnacker heeft de voorkeur. Het is lokaal met alle voordelen van dien, zoals:
 - Ouders kunnen kinderen gemakkelijk ophalen, hetgeen weer het integratieproces stimuleert;
 - Daarnaast is het ook wenselijk i.v.m. samen spelen na schooltijd (makkelijk te organiseren);
 - De oudere kinderen kunnen op de fiets naar school (kweekt zelfstandigheid);
 - Lokale gebeurtenissen komen eerder aan bod dan op een Rotterdamse school.

Communicatie

Het Europese- en in het bijzonder het Nederlandse asielbeleid staat volop in de belangstelling. De media (schrijvende- en visuele pers) besteden hieraan dagelijks veel aandacht. Communicatie tussen overheid (lees: gemeente) en burger moet niet alleen transparant en begrijpelijk zijn, maar ook tijdig en zorgvuldig. Het belangrijkste doel van de overheidscommunicatie is te voldoen aan het recht van de burger op informatie van de overheid. Dit recht ligt vast in de Grondwet en de Wet Openbaarheid van Bestuur. De gemeente moet deze informatie actief openbaar maken. Dit betekent dat zij informatie geeft over de besluitvormingsprocessen, nieuw beleid aankondigt en uitlegt, en burgers betreft in verschillende fasen van het proces van beleidsvorming. Met name bij het asieldebat, dat in de samenleving voor sommigen niet alleen controversieel is, maar ook boosheid en bedreigingen oproept, is dat zeer belangrijk. Een duidelijke visie en stellingname van de gemeente kunnen in het algemeen op betrokkenheid en begrip van de burger rekenen en escalatie van het proces voorkomen.

Ook moet de gemeente in haar communicatie altijd melding maken van de beleidsfase waarop de informatie betrekking heeft: is het beleid al door de raad aanvaard of niet? De uitgangspunten worden waar nodig aangepast aan ontwikkelingen in de samenleving. Inzicht in de sentimenten en standpunten van publiek en deskundigen is nodig om beleid te maken dat wordt geaccepteerd. Wanneer de gemeente duidelijk communiceert, is het aannemelijk dat het draagvlak onder de bevolking voor asielopvang groter wordt en kunnen problemen, misstanden en verzet worden voorkomen.

De ASD is gevraagd om suggesties te doen voor de communicatie. De ASD constateert dat in de notitie de communicatie vooral procesmatig is uitgewerkt en gericht is op het creëren van extern - en intern draagvlak, de samenwerking met de maatschappelijke organisaties en het monitoren van de omgeving. De communicatie met de burger is beperkt tot een algemene boodschap, dat Lansingerland voldoet aan haar wettelijke verplichtingen en taakstelling.

De ASD adviseert om deze algemene boodschap verder uit te werken en de concretiseren naar doelgroepen:

- De complexiteit van dit dossier en daarmee samenhangend de aanpassingen in het vluchtelingenbeleid brengt met zich mee dat burgers overspoeld worden met hele en halve waarheden. De ASD stelt voor dat de gemeente aan alle (toekomstige) inwoners van Lansingerland helder en duidelijk maakt wat de rechten maar ook de plichten van asielgerechtigden zijn. Ook de uitvoerbaarheid van de plannen en de financiële consequenties moeten inzichtelijk worden gemaakt. Het compleet en overzichtelijk informeren over centraal en decentraal beleid aan de inwoners van Lansingerland zal bijdragen tot draagvlak in dit dossier;
- De ASD stelt voor de communicatie af te stemmen op specifieke doelgroepen en hierbij niet alleen de gebruikelijke gemeentelijke kanalen (website, lokale kranten) te gebruiken,

maar ook de nieuwsbrieven van scholen, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties et cetera. Voor de specifieke doelgroepen moet uw college denken aan:

- Op het gebied van wonen staan veel jongeren en jonge gezinnen vaak al jaren op een wachtlijst. De bestaande voorrangsposities van asielgerechtigden is direct van invloed op hun verwachtingen op een eigen woonruimte. Welke extra tijdelijke woonruimtes worden er gecreëerd? Komen eventueel semi permanente noodvoorzieningen ook beschikbaar voor niet vluchtelingen? Communicatie hierover in samenhang met de woningcorporatie 3BWonen ligt hier voor de hand;
- Op scholen worden ouders geconfronteerd met de mogelijke komst van schakelklassen dan wel de instroom van kinderen met een taal- en leerachterstand. De gemeente moet in overleg met scholen in de communicatie duidelijk maken hoe de scholen hierop gaan inspelen;
- Met de toestroom van migranten zullen de kansen op een baan voor de huidige werkzoekenden, met een afstand tot de arbeidsmarkt, zeker niet toenemen en eerder afnemen. Voor deze doelgroep moet duidelijk worden gemaakt wat de gemeente extra gaat doen om de kansen voor een werkomgeving te vergroten;
- Ouderen zullen wellicht minder direct geraakt worden door de effecten van de toestroom van vluchtelingen op het beleid van wonen, scholing en participatie. Toch hebben zij ook vragen. Over de effecten voor hun kinderen en kleinkinderen, maar ook over veranderingen in hun wijk of buurt. Daarnaast hebben veel ouderen ook nog de periode na de Tweede Wereldoorlog en de zestiger jaren meegemaakt, waarin Europa en Nederland ook te maken had met grote stromen migranten. De huidige vluchtelingenstroom roept bij hen positieve maar ook negatieve herinneringen op.

De reactie van de gemeente op het advies.



Adviesraad Sociaal Domein Secretariaat
Postbus 295
2650 AG Berkel en Rodenrijs

Afdeling
**Economische &
Maatschappelijke Ontwikkeling**
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Verzenddatum 15 maart 2016
Ons kenmerk U15.17092
Uw brief van 16 november 2015

Nadere informatie
Mark Rothuizen
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Fax
(010) 800 40 01

Onderwerp **Reactie op advies notitie
asielgerechtigden**

Geachte heer Steenkamp,

Wij hebben de Adviesraad Sociaal Domein gevraagd om te adviseren over de notitie Asielgerechtigden Lansingerland. U heeft dit advies op 16 november 2015 namens de ASD uitgebracht. Hierbij leest u onze reactie op uw advies.

Algemeen

Allereerst willen wij u wederom danken voor het uitgebrachte advies. De ASD heeft ruim binnen de gevraagde termijn een gedegen advies uitgebracht over een omvangrijk onderwerp. Wij nemen een groot deel van uw punten over. In onze schriftelijke reactie beperken wij ons daarom tot een beperkt aantal punten.

Algemeen advies

We nemen uw aanbevelingen over met uitzondering van onderstaande punten.

Crisisteam

Intern is er een projectteam dat zich bezighoudt met vluchtelingen in Lansingerland. Dit dossier heeft de aandacht en is topprioriteit boven alle andere werkzaamheden. We gaan onderzoeken hoe we dit beter naar voren kunnen brengen.

1 contactpersoon

Wij kiezen niet voor 1 contactpersoon omdat we de werkprocessen slechts gedeeltelijk aanpassen voor deze groep. Daarom is een aparte crisismanager niet noodzakelijk. Ook is niet elke beleidswijziging van toepassing op elke maatschappelijke organisatie.

Managementsamenvatting en bijlage met cijfers

Vanwege de hoge tijdsdruk is het niet meer mogelijk een managementsamenvatting en een bijlage met de cijfers toe te voegen aan de notitie. We maken een factsheet asielgerechtigden voor inwoners waarin de kern van het beleid wordt uitgelegd en helder is wat de opgave is voor de gemeente en inwoners.

Huisvesting

Ouderen stimuleren te verhuizen van een eengezinswoningen naar een seniorenappartement

Dit punt wordt opgepakt. 3B wonen is hier conform de woonvisie mee bezig. Dit wordt verder uitgewerkt in de prestatieafspraken met 3B wonen (zie ook de notitie "aanpak wachttijd sociale huurwoningen).

Het bouwen van semi-permanente noodvoorzieningen (voor statushouders)

Hiermee is gestart. Het college heeft bijvoorbeeld een besluit genomen over aanwijzing van de Hergerborch om urgenten en statushouders (tijdelijk) in te huisvesten. Daarnaast is alternatieve huisvesting onderzocht (zie notitie "Alternatieve huisvesting asielgerechtigden").

Voorkomen van segregatie

Wij delen uw zorgen. Hoe segregatie te voorkomen is verder beschreven in de Woonvisie 2015 - 2020.

Doorstroom bevorderen van sociale huurwoning naar vrije sector door eenmalige bijdrage verhuis- en inrichtingskosten.

Er wordt ingezet op doorstroming van "scheefwoners" in sociale huurwoningen naar de vrije sector. Een eenmalige verhuis- en inrichtingskostenvergoeding heeft niet de voorkeur. Momenteel werkt het om mensen die een sociale huurwoning achterlaten voorrang te geven voor een koopwoning in het sociale c.q. starterssegment. Daarnaast is de corporatie wel bezig met het aanbieden van "huurgewenning" voor ouderen die een (goedkope) eengezinswoning verlaten voor een (duurdere) gelijkvloerse woning. Dit wordt verder uitgewerkt in de prestatieafspraken.

Tijdelijke ontheffing regelgeving

Dit heeft niet de voorkeur. Het heeft impact op de leefbaarheid en is lastig in te voeren vanwege onder andere interferentie met de huurtoeslag. Dit is op dit moment (nog) niet nodig. Wij richten ons vooral op gezinsherenigers omdat wij veel grondgebonden woningen hebben in Lansingerland. Dat werkt gelukkig goed. Ook wordt er voor alleenstaanden gebruik gemaakt van kleinere woningen zoals de Hergerborch.

Om asielgerechtigden te huisvesten is gemeentelijke slagvaardigheid en een goede samenwerking met 3B Wonen zeer belangrijk.

De samenwerking met 3B-Wonen is al jaren op dit gebied goed. Ook de samenwerking met COA, vluchtelingenwerk, de huurdersvereniging en de gemeente is daarbij belangrijk.

Inburgeren en participeren

Extra ondersteuning bij inburgering en participatie.

Dit advies nemen we niet over. In de eerste maanden na vestiging in Lansingerland worden de asielgerechtigden begeleid door Vluchtelingenwerk Nederland. Zij krijgen van hen intensieve begeleiding bij onder andere het zoeken naar een inburgeringscursus en het wegwijs worden in de samenleving. Er worden samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de gemeente en Vluchtelingenwerk over de ondersteuning bij het opstellen van een persoonlijk ondersteuningsplan.

Extra maatregelen om inburgering en participatie te bevorderen.

Dit advies nemen we niet over. Er is hierover gesproken met Vluchtelingenwerk. Zij adviseren om niet direct extra maatregelen, zoals werkervaringsplekken, vrijwilligerswerk en taal-coaching, in te zetten. Dit is enerzijds logistiek moeilijk te regelen door de wisselende roosters van de inburgeringscursus. Anderzijds hebben asielgerechtigden in de eerste maanden nog onvoldoende kennis van de Nederlandse taal om hier voldoende baat bij te hebben. Zodra deze basale kennis van de Nederlandse taal voldoende is, wordt geadviseerd om wel extra middelen in te zetten. We maken samenwerkingsafspraken met de scholen over het monitoren van de voortgang van de inburgeringscursus.

Overbruggingsuitkering

Wij delen uw mening niet. In het algemeen is er sprake van voldoende leefgeld. In specifieke gevallen kan de gemeente een uitzondering maken vanwege bijvoorbeeld extra onvoorziene kosten.

Inrichtingskosten

Op dit moment wordt een inrichting niet in natura verstrekt. We onderzoeken dit. We nemen uw opmerking daarin mee. We willen u wel mededelen dat het in natura verstrekken van meubels leidt tot lagere inrichtingskosten en dus een lagere schuld van de asielgerechtigde.

Nakomen afspraken asielgerechtigden

Het klopt dat de verantwoordelijkheid ligt bij de asielgerechtigde. Echter, zonder kennis van de Nederlandse taal is het vinden van een baan moeilijker. Daarom leggen wij het nakomen van deze afspraken wel vast in een ondersteuningsplan.

Technisch budgetbeheer

De 'leercurve' is inderdaad niet bij iedereen gelijk. Daarom hanteren we maatwerk. Technisch beheer hanteren voor asielgerechtigden die in staat zijn een administratie te voeren, zorgt juist voor afhankelijkheid van de overheid waar dat niet nodig is. Het hanteren van technisch beheer is maatwerk, waarbij we wel vaststellen dat iedereen sowieso de eerste drie maanden technisch beheer ontvangt. Is er extra technisch beheer noodzakelijk, dan zullen wij niet aarzelen dit middel in te zetten.

Onderwijs

Wij nemen de adviezen van de ASD over met uitzondering van:

Het aanbieden van leerlingenvervoer of financiële ondersteuning aan asielgerechtigde jongeren die naar het Voortgezet Onderwijs gaan.

De ervaring leert dat deze jongeren goed in staat zijn om zelfstandig naar school te reizen met de fiets of het openbaar vervoer. Leerlingenvervoer is dan ook niet nodig. Daarnaast is het uitgangspunt dat het huidige beleid voor bijstandsgerechtigden ook van toepassing is op de asielgerechtigden. Het huidige beleid biedt geen mogelijkheden om een financiële vergoeding te verstrekken voor vervoerskosten naar school.

Geen ouderbijdrage vragen voor deelname aan VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie)

Ook hiervoor geldt dat het uitgangspunt is dat het huidige subsidiebeleid voor peuterspeelzaalwerk/peuteropvang ook van toepassing is op de asielgerechtigden. Het huidige beleid is dat ouders een inkomensafhankelijke bijdrage betalen voor twee van de vier dagdelen VVE. Wij gaan de komende periode monitoren wat het effect is van deze inkomensafhankelijke ouderbijdrage op het gebruik.

Communicatie

We onderschrijven dat goede communicatie aan inwoners van belang is. We houden maandelijks een persconferentie over nieuw beleid en het besluitvormingsproces daaromtrent. Daarnaast is de communicatie met betrekking tot asielgerechtigden zorgvuldig geweest. In de notitie Integrale aanpak asielgerechtigden is daarom een apart hoofdstuk opgenomen over communicatie inclusief een plan van aanpak.

De volgende acties zijn eerder al uitgevoerd:

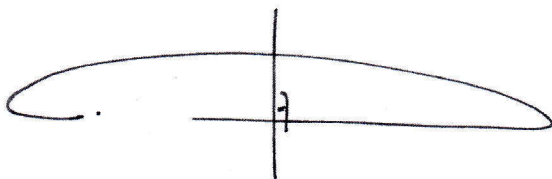
- Voor de tijdelijke noodopvang voor 3 maanden tot 1 jaar organiseerde de raad inloopbijeenkomsten in de drie kernen.
- Voor de 72 uren crisishulp zijn inwoners op 4 november geïnformeerd over de aanwijzing van de Sterrenhal als locatie voor crisishulp. Toen de crisishulp daadwerkelijk werd gevraagd door de Veiligheidsregio hebben we de omwonenden en gebruikers van de Sterrenhal meteen geïnformeerd op 9 november.
- Er is op 10 november daarnaast een inloopavond georganiseerd voor omwonenden, waar zich ook veel vrijwilligers hebben aangemeld voor de crisishulp.
- We hebben de omwonenden en gebruikers geïnformeerd op 13 november dat de crisishulp met 72 uur verlengd werd.
- We hebben de omwonenden geïnformeerd dat de vluchtelingen weer vertrokken zijn en hen meteen uitgenodigd voor een inloopavond op 20 november om alles te evalueren. Op 17 november hebben we ook de vrijwilligers en gebruikers geïnformeerd per brief.

Op het moment dat de gemeenteraad over de plannen vergadert, zijn alle bijbehorende stukken voor iedereen toegankelijk. Alle inwoners van Lansingerland kunnen de raads- en commissievergaderingen bezoeken, inspreken en/of de vergadering op internet volgen. Waar mogelijk passen we de communicatie aan op de verschillende doelgroepen. Dat hebben we bijvoorbeeld al gedaan bij de 72 uren crisishulp.

Op het moment dat het opportuun is zullen we zeker samen met onze partners communiceren met de verschillende doelgroepen, maar onze partners en samenwerkingspartijen zijn zelf verantwoordelijk voor hun communicatiebeleid. Zij lichten in principe hun eigen doelgroepen in (dus 3B wonen de huurders en de scholen de ouders en leerlingen).

Wij gaan ervan uit u hierbij goed te hebben geïnformeerd en danken u nogmaals voor uw advies.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland



drs. ing. Ad Eijkenaar
Secretaris



drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester